

SMERNICE

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2009/72/ES

z 13. júla 2009

o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 47 ods. 2 a články 55 a 95,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Cieľom vnútorného trhu s elektrinou, ktorý sa postupne zavádza v celom Spoločenstve od roku 1999, je ponúknuť všetkým spotrebiteľom v Európskej únii, či ide o občanov alebo podniky, skutočný výber, nové obchodné príležitosti a zvýšiť objem cezhraničného obchodu v snahe získať výhody vyplývajúce z vyššej efektívnosti, konkurenčných cien a vyšších štandardov služieb a prispieť k bezpečnosti dodávok a trvalej udržateľnosti.
- (2) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou ⁽⁴⁾ významne prispela k vytvoreniu takéhoto vnútorného trhu s elektrinou.
- (3) Slobody, ako sú voľný pohyb tovaru, sloboda usadiť sa a sloboda poskytovať služby, ktoré občanom Európskej únie zaručuje zmluva, sú dosiahnuteľné len na úplne

otvorenom trhu, ktorý umožňuje všetkým spotrebiteľom slobodný výber svojich dodávateľov a všetkým dodávateľom slobodu zásobovať svojich odberateľov.

- (4) V súčasnosti však existujú prekážky, ktoré bránia tomu, aby sa v Spoločenstve mohla predávať elektrina za rovnakých podmienok, bez diskriminácie alebo znevýhodnenia. Vo všetkých členských štátoch zatiaľ nie je zabezpečený najmä nediskriminačný prístup k sústave a rovnako účinná úroveň regulačného dohľadu.
- (5) Bezpečné dodávky elektriny sú veľmi dôležité pre vývoj európskej spoločnosti, implementáciu trvalo udržateľnej politiky v oblasti klimatických zmien a podporu hospodárskej súťaže na vnútornom trhu. Mali by sa preto ďalej rozvíjať cezhraničné prepojenia, aby sa pre odberateľov a priemysel v rámci Spoločenstva zabezpečili dodávky všetkých zdrojov energie za čo najkonkurenčnejšie ceny.
- (6) Dobre fungujúci vnútorný trh s elektrinou by mal vytvárať pre výrobcov vhodné stimuly na investície do nových spôsobov výroby energie vrátane elektriny z obnoviteľných zdrojov a venovať pritom osobitnú pozornosť najizolovanejším krajinám a regiónom v rámci energetického trhu Spoločenstva. Dobre fungujúci trh by mal tiež vytvárať pre odberateľov primerané opatrenia na podporu účinnejšieho využívania energie, predpokladom čoho sú bezpečné dodávky energie.
- (7) V oznámení Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Energetická politika pre Európu“ sa zdôraznil význam dobudovania vnútorného trhu s elektrinou a vytvorenia rovnakých podmienok pre všetky elektroenergetické spoločnosti usadené v Spoločenstve. Oznámenia Komisie z 10. januára 2007 s názvom „Vyhliadky vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou“ a „Vyšetrovanie podľa článku 17 nariadenia (ES) č. 1/2003 v odvetviach plynu a elektrickej energie v Európe (záverečná správa)“ ukázali, že súčasné pravidlá a opatrenia neposkytujú potrebný rámec na dosiahnutie cieľa, ktorým je dobre fungujúci vnútorný trh.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 23.⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 172, 5.7.2008, s. 55.⁽³⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 18. júna 2008 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku), spoločná pozícia Rady z 9. januára 2009 (Ú. v. EÚ C 70 E, 24.3.2009, s. 1), pozícia Európskeho parlamentu z 22. apríla 2009 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 25. júna 2009.⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 176, 15.7.2003, s. 37.

- (8) Členské štáty a národné regulačné orgány by mali s cieľom zabezpečiť hospodársku súťaž a dodávky elektriny za čo najkonkurenčnejšie ceny uľahčovať cezhraničný prístup nových dodávateľov elektriny z rôznych zdrojov energie, ako aj nových výrobcov energie.
- (9) Bez účinného oddelenia sústav od výrobných a dodávateľských činností (ďalej len „účinné oddelenie“) existuje podstatné riziko diskriminácie nielen pri prevádzkovaní sústavy, ale aj v súvislosti so stimulmi pre vertikálne integrované podniky primerane investovať do svojich sústav.
- (10) Pravidlá právneho a funkčného oddelenia ustanovené v smernici 2003/54/ES však nevedli k účinnému oddeleniu prevádzkovateľov prenosových sústav. Európska rada preto na zasadnutí 8. a 9. marca 2007 vyzvala Komisiu, aby vypracovala legislatívne návrhy na „účinné oddelenie dodávateľských a výrobných činností od prevádzky sústav“.
- (11) Účinné oddelenie sa môže zabezpečiť len odstránením stimulov pre vertikálne integrované podniky vedúcich k diskriminácii konkurentov, pokiaľ ide o prístup k sústave a investície. Oddelenie vlastníctva, ktoré v sebe zahŕňa vymenovanie vlastníka sústavy za prevádzkovateľa sústavy a jeho nezávislosť od akýchkoľvek záujmov týkajúcich sa dodávky alebo výroby, jednoznačne predstavuje účinný a stabilný spôsob, ako vyriešiť vnútorný konflikt záujmov a zaistiť bezpečnosť dodávok. Z tohto dôvodu Európsky parlament vo svojom uznesení z 10. júla 2007 o vyhlídkach vnútorného trhu s plynom a elektrickou energiou ⁽¹⁾ označil oddelenie vlastníctva na úrovni prenosu za najúčinnější nástroj pre nediskriminačnú podporu investícií do infraštruktúry, spravodlivého prístupu k sústave pre nové spoločnosti a transparentnosti na trhu. Členské štáty by teda v rámci oddelenia vlastníctva mali byť povinné zabezpečiť, aby tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom a súčasne nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a ani v súvislosti s nimi neuplatňovali žiadne práva. Naopak, kontrola nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy by mala vylučovať možnosť vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek práva. Výrobný alebo dodávateľský podnik by mal mať možnosť v rámci týchto obmedzení vlastniť v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo prenosovej sústave minoritný podiel.
- (12) Akýkoľvek systém oddelenia by mal účinne odstraňovať každý konflikt záujmov medzi výrobcami, dodávateľmi a prevádzkovateľmi prenosovej sústavy s cieľom vytvoriť stimuly na potrebné investície a zaručiť prístup novým subjektom na trhu v transparentnom a účinnom regulačnom režime a nemal by vytvárať príliš zložitý regulačný režim pre národné regulačné orgány.
- (13) Vymedzenie pojmu „kontrola“ sa prevzalo z nariadenia Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách) ⁽²⁾.
- (14) Keďže v niektorých prípadoch si oddelenie vlastníctva vyžaduje reštrukturalizáciu podnikov, mal by sa členským štátom, ktoré sa rozhodnú uplatniť oddelenie vlastníctva, poskytnúť dodatočný čas na uplatnenie príslušných ustanovení. Vzhľadom na vertikálne prepojenia medzi odvetviami elektriny a plynu by sa ustanovenia o oddelení mali uplatňovať v oboch týchto odvetviach.
- (15) V snahe zabezpečiť oddelením vlastníctva úplnú nezávislosť prevádzky sústavy od záujmov dodávateľských a výrobných podnikov a zabrániť výmene dôverných informácií by tá istá osoba nemala byť členom správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň podniku, ktorý vykonáva akúkoľvek výrobnú alebo dodávateľskú činnosť. Z toho istého dôvodu by tá istá osoba nemala byť oprávnená vymenúvať členov správnych rád prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a zároveň vykonávať kontrolu nad výrobným alebo dodávateľským podnikom alebo v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek práva.
- (16) Zriadenie prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislého od dodávateľských a výrobných záujmov by malo vertikálne integrovanému podniku umožniť zachovať si vlastníctvo aktív sústavy a súčasne zabezpečiť účinné oddelenie záujmov za predpokladu, že takýto nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy vykonáva všetky funkcie prevádzkovateľa sústavy a že sa zaviedla dôkladná regulácia a rozsiahly regulačný kontrolný mechanizmus.
- (17) Ak je podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, k 3. septembru 2009 súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty by preto mali mať možnosť vybrať si medzi oddelením vlastníctva a zriadením prevádzkovateľa sústavy alebo prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý je nezávislý od dodávateľských a výrobných záujmov.
- (18) S cieľom v plnej miere chrániť záujmy akcionárov vertikálne integrovaných podnikov by členské štáty mali mať možnosť vybrať si, či uskutočnia oddelenie vlastníctva priamo zbavením sa majetku alebo rozdelením akcií integrovaného podniku na akcie podniku prevádzkovateľa sústavy a zvyšné akcie dodávateľského a výrobného podniku, pričom sa musia dodržať požiadavky vyplývajúce z oddelenia vlastníctva.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 175 E, 10.7.2008, s. 206.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1.

- (19) Úplná účinnosť alternatívy zriadenia nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala zabezpečiť prostredníctvom osobitných dodatočných pravidiel. Pravidlá týkajúce sa nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy sú vhodným regulačným rámcom na zaručenie spravodlivej hospodárskej súťaže, dostatočných investícií, prístupu pre nové subjekty na trhu a integrácie trhov s elektrinou. Účinné oddelenie prostredníctvom nezávislých prevádzkovateľov prenosovej sústavy by sa malo opierať o organizačné opatrenia, opatrenia týkajúce sa riadenia prevádzkovateľov prenosových sústav a o opatrenia týkajúce sa investícií, pripojenia nových výrobných kapacít k sústave a integrácie trhu prostredníctvom regionálnej spolupráce. Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy by sa mala okrem iného zabezpečiť tiež určitými prechodnými obdobiami, počas ktorých nebude vo vertikálne integrovanom podniku možné vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú relevantnú činnosť, ktorá by poskytovala prístup k rovnakým informáciám ako riadiaca činnosť. Model účinného oddelenia prostredníctvom nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy spĺňa požiadavky stanovené Európskou radou na jej zasadnutí 8. a 9. marca 2007.
- (20) V záujme vytvorenia konkurencie na vnútornom trhu s elektrinou by veľkoodberatelia okrem odberateľov z radov domácností mali mať možnosť vybrať si dodávateľov a uzatvárať zmluvy na zabezpečenie svojej dodávky elektriny s viacerými dodávateľmi. Títo odberatelia by mali byť chránení pred doložkami o exkluzivite, ktorých cieľom je vylúčiť konkurenčné a/alebo doplnkové ponuky.
- (21) Členský štát má právo rozhodnúť sa, že bude na svojom území vyžadovať úplné oddelenie vlastníctva. V takomto prípade podnik nemá právo zriadiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy alebo nezávislého prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, navyše nesmie priamo ani nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý si zvolil úplné oddelenie vlastníctva, ani si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.
- (22) Podľa tejto smernice budú na vnútornom trhu s elektrinou existovať rozdielne druhy organizácie trhu. Opatrenia, ktoré by mohli členské štáty prijať na zabezpečenie rovnakých podmienok hospodárskej súťaže, by mali vychádzať z nadradených požiadaviek všeobecného záujmu. Otázka súladu takýchto opatrení so zmluvou a právom Spoločenstva by sa mala konzultovať s Komisiou.
- (23) Pri vykonávaní účinného oddelenia by sa mala dodržiavať zásada nediskriminácie medzi verejným a súkromným sektorom. Na tento účel by tá istá osoba nemala mať možnosť sama alebo spoločne vykonávať v rozpore so zásadami oddelenia vlastníctva alebo s alternatívou nezávislého prevádzkovateľa sústavy kontrolu zloženia, hlasovania alebo rozhodovania orgánov prevádzkovateľov prenosových sústav alebo prenosových sústav a súčasne výrobných alebo dodávateľských podnikov, ani si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek práva. Pokiaľ ide o oddelenie vlastníctva a alternatívu nezávislého prevádzkovateľa sústavy, za predpokladu, že príslušný členský štát môže preukázať, že sa táto požiadavka dodržiava, dva samostatné orgány verejnej moci by mali byť schopné kontrolovať výrobné a dodávateľské činnosti na jednej strane a činnosti prenosu na druhej strane.
- (24) Plne účinné oddelenie sieťových činností od dodávateľských a výrobných činností by sa malo uplatňovať v celom Spoločenstve na podniky Spoločenstva, ako aj na podniky mimo Spoločenstva. Regulačné orgány by mali mať na zabezpečenie zachovania vzájomnej nezávislosti sieťových činností a dodávateľských a výrobných činností v celom Spoločenstve právomoc zamietnuť certifikáciu prevádzkovateľov prenosových sústav, ktorí nedodržiavajú pravidlá oddelenia. Regulačné orgány by mali pri rozhodovaní o certifikácii v čo najväčšej miere prihliadať k stanovisku Komisie, by sa zabezpečilo jednotné uplatňovanie týchto pravidiel v celom Spoločenstve. Komisia by mala mať právo vyjadriť svoje stanovisko k certifikácii vo vzťahu k vlastníčkovi prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľovi prenosovej sústavy kontrolovaných osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, aby sa zabezpečilo aj dodržiavanie medzinárodných záväzkov Spoločenstva a solidarita a energetická bezpečnosť v rámci Spoločenstva.
- (25) Bezpečnosť dodávky energie je zásadným prvkom verejnej bezpečnosti, a je preto neodmysliteľne spojené s účinným fungovaním vnútorného trhu s elektrinou a integráciou izolovaných trhov s elektrinou v členských štátoch. Elektrina sa k občanom Únie môže dostať len cez sústavu. Fungujúce trhy s elektrinou a predovšetkým sústavy a iné aktíva súvisiace s dodávkou elektriny sú nevyhnutné pre verejnú bezpečnosť, konkurencieschopnosť hospodárstva a blahobyt občanov Európskej únie. Osobám z tretích krajín by sa preto mala umožniť kontrola nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy, iba ak spĺňajú požiadavky na skutočné oddelenie, ktoré platia v Spoločenstve. Spoločenstvo sa domnieva, že odvetvie prenosových sústav elektriny má preň mimoriadny význam, a že sú preto potrebné, bez toho, aby boli dotknuté medzinárodné záväzky Spoločenstva, dodatočné ochranné opatrenia v oblasti zachovania bezpečnosti dodávky energie do Spoločenstva, aby sa zabránilo akémukoľvek ohrozeniu verejného poriadku a verejnej bezpečnosti v Spoločenstve a blahobytu občanov Európskej únie. Bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva si okrem iného vyžaduje posúdenie nezávislosti prevádzky sústavy, úrovne závislosti Spoločenstva a jednotlivých členských štátov na dodávke energie z tretích krajín, ako aj posúdenie domáceho aj zahraničného obchodu s energiou konkrétnej tretej krajiny i jej investícií do energetiky. Bezpečnosť dodávky by sa teda mala posudzovať na základe faktických okolností každého prípadu, ako aj práv a povinností vyplývajúcich z medzinárodného práva, najmä pokiaľ ide

o medzinárodné dohody medzi Spoločenstvom a dotknutou treťou krajinou. Komisia sa nabáda, aby vo vhodných prípadoch predkladala odporúčania na dojednanie relevantných dohôd s tretími krajinami, ktorých predmetom bude bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva, alebo aby začlenila potrebné otázky do iných rokovaní s takými tretími krajinami.

- (26) Nediskriminačný prístup k distribučnej sústave určuje prístup k odberateľom na maloobchodnej úrovni. Priestor pre diskrimináciu, pokiaľ ide o prístup tretích strán a investície, je však menej významný na distribučnej úrovni ako na úrovni prenosu, pretože preťaženie a vplyv výrobných alebo dodávateľských záujmov je vo všeobecnosti na úrovni prenosu významnejší ako na distribučnej úrovni. Okrem toho sa právne a funkčné oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav stalo podľa smernice 2003/54/ES povinným až od 1. júla 2007 a jeho účinky na vnútorný trh s elektrinou sa ešte musia zhodnotiť. Platné pravidlá právneho a funkčného oddelenia môžu viesť k účinnému oddeleniu za predpokladu, že sa vymedzia jasnejšie, budú sa riadnym spôsobom vykonávať a podrobne monitorovať. Na vytvorenie rovnakých podmienok na úrovni maloobchodu by sa teda mala činnosť prevádzkovateľov distribučných sústav monitorovať tak, aby sa im zabránilo využívať vertikálnu integráciu, pokiaľ ide o ich konkurenčné postavenie na trhu, a to najmä vo vzťahu k odberateľom elektriny v domácnosti i k malým odberateľom elektriny mimo domácnosti.
- (27) Členské štáty by mali podporovať modernizáciu distribučných sústav napríklad prostredníctvom zavádzania inteligentných sústav, ktoré by sa mali budovať tak, aby podporovali decentralizovanú výrobu a zabezpečovali energetickú účinnosť.
- (28) V prípade malých sústav môže byť potrebné zabezpečiť poskytovanie podporných služieb prevádzkovateľmi prenosovej sústavy prepojenými s malými sústavami.
- (29) S cieľom vyhnúť sa neprímeranému finančnému a administratívne zaťaženiu malých prevádzkovateľov distribučných sústav by členské štáty mali mať možnosť vyňať v prípade potreby dotknuté podniky zo zákonných požiadaviek na oddelenie distribúcie.
- (30) Ak sa uzavretá distribučná sústava využíva na zabezpečovanie optimálnej účinnosti integrovanej dodávky energie, ktorá si vyžaduje konkrétne prevádzkové normy, alebo sa uzavretá distribučná sústava prevádzkuje najmä na využívanie vlastníkom sústavy, mala by z dôvodu osobitnej povahy vzťahu medzi prevádzkovateľom distribučnej sústavy a jej užívateľmi existovať možnosť oslobodiť prevádzkovateľa distribučnej sústavy od povinností, ktoré by boli zbytočnou administratívnou záťažou. Priemyselné a obchodné zóny a zóny spoločných služieb, ako sú napríklad železničné stanice, letiská, nemocnice, veľké táborská s integrovanými zariadeniami alebo chemické závody, môžu mať uzavretú distribučnú sústavu vzhľadom na osobitnú povahu ich činnosti.
- (31) Postupy na udeľovanie povolení by nemali viesť k administratívne zaťaženiu, ktoré nezodpovedá veľkosti a potenciálnemu vplyvu výrobcov elektriny. Neodôvodnené dlhé postupy udeľovania povolení môžu byť prekážkou prístupu na trh pre nových účastníkov.
- (32) Mali by sa prijať ďalšie opatrenia na zabezpečenie transparentných a nediskriminačných taríf za prístup do sústav. Tieto tarify by sa mali uplatňovať voči všetkým užívateľom sústavy na nediskriminačnom základe.
- (33) V smernici 2003/54/ES sa zaviedla požiadavka, aby členské štáty zriadili regulátorov s osobitnými právomocami. Skúsenosti však ukazujú, že účinnosť regulácie je často obmedzená z dôvodu nedostatočnej nezávislosti regulátorov od vlády a nedostatočných právomocí a slobody rozhodovať. Z tohto dôvodu Európska rada na zasadnutí 8. a 9. marca 2007 vyzvala Komisiu, aby vypracovala legislatívne návrhy, ktoré zabezpečia ďalšiu harmonizáciu právomocí a posilnenie nezávislosti národných energetických regulátorov. Malo by sa umožniť, aby tieto národné regulačné orgány pokrývali tak odvetvie elektriny ako aj zemného plynu.
- (34) Ak má vnútorný trh s elektrinou správne fungovať, energetickí regulátori musia mať možnosť prijímať rozhodnutia vo všetkých relevantných regulačných záležitostiach a musia byť úplne nezávislí od akýchkoľvek iných verejných alebo súkromných záujmov. Toto nebráni súdnemu preskúmaniu ani parlamentnému dohľadu v súlade s ústavným právom členských štátov. Navyše, schvaľovanie rozpočtu regulátora zákonodarným orgánom členského štátu nepredstavuje prekážku rozpočtovej nezávislosti. Ustanovenia týkajúce sa nezávislosti pri implementácii vyčlenených rozpočtových prostriedkov regulačného orgánu by sa mali uplatňovať v rámci stanovenom vnútroštátnymi právnymi predpismi a pravidlami v oblasti rozpočtu. Členské štáty by mali podporovať nezávislosť národných regulačných orgánov od akýchkoľvek politických alebo ekonomických záujmov prostredníctvom rotačného systému, pričom by mali mať možnosť pritom náležite zohľadňovať dostupnosť ľudských zdrojov a veľkosť príslušného orgánu.
- (35) S cieľom zabezpečiť efektívny prístup na trh všetkým účastníkom trhu vrátane nových subjektov sú potrebné nediskriminačné mechanizmy na vyrovnávanie odchýlok,

- ktoré odzrkadľujú náklady. Bezprostredne po tom, ako trh s elektrinou dosiahne dostatočnú likviditu, by sa mal zabezpečiť efektívny prístup na trh ustanovením transparentných trhových mechanizmov na dodávku a nákup elektriny potrebnej v rámci požiadaviek na vyrovnávanie odchýlok. V prípade absencie takéhoto likvidného trhu by mali národné regulačné orgány aktívne zabezpečovať, aby tarify za vyrovnávanie odchýlok boli nediskriminačné a aby odzrkadľovali náklady. Zároveň by sa mali zabezpečiť náležité stimuly na vyrovnávanie dodávky a odberu elektriny tak, aby nebola ohrozená sústava. Prevádzkovatelia prenosovej sústavy by mali uľahčovať účasť koncových odberateľov a ich zoskupení na rezervných a vyrovnávacích trhoch.
- (36) Národné regulačné orgány by mali mať možnosť stanovovať a schvaľovať tarify alebo metodiky na výpočet taríf na základe návrhu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa (prevádzkovateľov) distribučných sústav alebo na základe návrhu dohodnutého medzi týmito prevádzkovateľmi a užívateľmi sústavy. Pri vykonávaní týchto úloh by národné regulačné orgány mali zabezpečiť, aby prenosové a distribučné tarify neboli diskriminačné a odzrkadľovali náklady a mali by zohľadňovať dlhodobé marginálne náklady sústavy, ktorým sa možno vyhnúť prostredníctvom distribuovanej výroby energie a riadenia na strane dopytu.
- (37) Energetickí regulátori by mali mať právomoc vydávať záväznú rozhodnutia pre elektroenergetické podniky a ukladať elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti, účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, alebo navrhnúť, aby takéto sankcie uložil príslušný súd. Energetickí regulátori by mali mať aj právomoc rozhodovať bez ohľadu na uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže o vhodných opatreniach zabezpečujúcich prospech pre odberateľov prostredníctvom podpory efektívnej hospodárskej súťaže potrebnej pre riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Zriadenie virtuálnych elektrární – t. j. programov uvoľňovania elektriny, v rámci ktorých je podnik, ktorý vyrába elektrinu, povinný predat alebo dať k dispozícii určitý objem elektriny alebo udeliť na isté časové obdobie prístup k časti svojej výrobnnej kapacity dodávateľom, ktorí prejavili záujem – je jedným z možných opatrení na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie riadneho fungovania trhu. Energetickým regulátorom by sa rovnako mala udeliť právomoc prispievať k zabezpečovaniu vysokej úrovne univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v súlade s otvorením sa trhu, ochrane zraniteľných odberateľov a úplnej účinnosti opatrení na ochranu spotrebiteľov. Týmto ustanoveniami by nemali byť dotknuté právomoci Komisie týkajúce sa uplatňovania pravidiel hospodárskej súťaže vrátane skúmania splnenia a zlúčení na úrovni Spoločenstva, ani predpisy o vnútornom trhu, napr. o voľnom pohybe kapitálu. Nezávislým orgánom, ku ktorému má právo odvolať sa subjekt dotknutý rozhodnutím národného regulátora, by mohol byť súd alebo iný súdny orgán s právomocou viesť súdne preskúmanie.
- (38) Akákoľvek harmonizácia právomocí národných regulačných orgánov by mala zahŕňať právomoc poskytovať elektroenergetickým podnikom stimuly a ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie. Okrem toho by regulačné orgány mali mať právomoc požadovať od elektroenergetických podnikov relevantné informácie, uskutočňovať primerané a dostatočné vyšetrovanie a urovnávať spory.
- (39) Vnútorný trh s elektrinou trpí nedostatkom likvidity a transparentnosti, čo bráni efektívnemu pridelovaniu prostriedkov, zabezpečovaniu proti riziku a novým vstupom na trh. Je potrebné posilniť hospodársku súťaž a bezpečnosť dodávok prostredníctvom ľahšej integrácie nových elektrární do elektrizačných sústav vo všetkých členských štátoch, a najmä motivovať nové subjekty k vstupu na trh. Je potrebné, aby narastala dôvera v trh, jeho likvidita a počet účastníkov na ňom, a preto by sa mal zintenzívniť regulačný dohľad nad podnikmi aktívnymi v oblasti dodávok elektriny. Takýmito požiadavkami by nemali byť dotknuté platné právne predpisy Spoločenstva o finančných trhoch a mali by byť s nimi v súlade. Energetický regulátor a regulátori finančného trhu musia spolupracovať, aby si navzájom umožnili získať prehľad o dotknutých trhoch.
- (40) Predtým ako Komisia prijme usmernenia, prostredníctvom ktorých sa vymedzia požiadavky na vedenie záznamov, by Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 713/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa zriaďuje Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky⁽¹⁾ (ďalej len *agentúra*), a Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov zriadený rozhodnutím Komisie 2009/77/ES⁽²⁾ mali obsah týchto usmernení spoločne preskúmať a poradiť Komisii, pokiaľ ide o ich obsah. Agentúra a Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov by mali spolupracovať aj s cieľom hlbšie skúmať otázky, či by sa na transakcie na základe zmlúv o dodávke elektriny a na deriváty elektriny mali vzťahovať požiadavky na transparentnosť pred obchodovaním a/alebo po obchodovaní a ak áno, aký by mal byť obsah týchto požiadaviek, a mali by poskytnúť v tejto súvislosti príslušné poradenstvo.
- (41) Členské štáty alebo regulačný orgán, ak tak členský štát stanoví, by mali podnecovať vypracúvanie zmlúv o prerušiteľnej dodávke.
- (42) Všetky priemyselné odvetvia a obchod Spoločenstva, vrátane malých a stredných podnikov a všetci občania Únie,

(1) Pozri stranu 1 tohto úradného vestníka.

(2) Ú. v. EÚ L 25, 29.1.2009, s. 18.

- ktorí majú hospodárske výhody z vnútorného trhu, by tiež mali mať možnosť využívať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, najmä odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záruky služieb vo verejnom záujme, najmä vzhľadom na bezpečnosť dodávky a primerané tarify z dôvodov spravodlivosti, konkurencieschopnosti a nepriamo kvôli vytváraniu pracovných príležitostí. Títo odberatelia by tiež mali mať právo na voľbu, spravodlivosť, zastupovanie svojich záujmov a mechanizmy urovnávania sporov.
- (43) Takmer všetky členské štáty si zvolili zabezpečenie hospodárskej súťaže na trhu výroby elektriny prostredníctvom transparentného postupu na vydávanie povolení. Členské štáty by však mali zabezpečiť možnosť prispievať k bezpečnosti dodávky prostredníctvom výberového konania alebo rovnocenného postupu v prípade, že postupom na vydávanie povolení sa nevytvorila dostatočná kapacita na výrobu elektriny. Členské štáty by mali mať v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií možnosť vypisovať výberové konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Nové kapacity zahŕňajú okrem iného elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanú výrobu tepla a elektriny.
- (44) V záujme bezpečnosti dodávok by sa malo vykonávať monitorovanie rovnováhy medzi ponukou a dopytom v jednotlivých členských štátoch, na ktoré by mala nadväzovať správa o situácii na úrovni Spoločenstva zohľadňujúca kapacitu prepojení medzi jednotlivými oblasťami. Takéto monitorovanie by sa malo vykonávať dostatočne včas, aby sa mohli v prípade ohrozenia bezpečnosti dodávky prijať vhodné opatrenia. K zabezpečeniu stabilnej dodávky elektriny by mala prispievať výstavba a údržba potrebnej infraštruktúry sústavy vrátane kapacity prepojení. Údržba a výstavba potrebnej infraštruktúry sústavy vrátane kapacity prepojení a decentralizovanej výroby elektriny predstavujú dôležité prvky v rámci zabezpečovania stabilnej dodávky elektriny.
- (45) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v domácnosti, a pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, mali právo byť zásobovaní elektrinou stanovenej kvality za jasne porovnateľné, transparentné a primerané ceny. S cieľom zabezpečiť udržiavanie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme v Spoločenstve by sa mali všetky opatrenia prijaté členskými štátmi na dosiahnutie cieľov tejto smernice pravidelne oznamovať Komisii. Komisia, aby mohla vydať odporúčania týkajúce sa opatrení, ktoré by sa mali prijať na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť vysoký štandard služby vo verejnom záujme, by mala pravidelne uverejňovať správy, v ktorých sa budú analyzovať opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni s cieľom dosiahnuť ciele služby vo verejnom záujme a v ktorých sa bude porovnávať ich účinnosť. Členské štáty by mali prijať opatrenia potrebné na ochranu zraniteľných odberateľov na vnútornom trhu s elektrinou. Takéto opatrenia sa môžu líšiť podľa konkrétnych okolností v jednotlivých členských štátoch a môžu zahŕňať špecifické opatrenia týkajúce sa platenia účtov za elektrinu alebo všeobecnejšie opatrenia prijaté v systéme sociálneho zabezpečenia. Ak sa univerzálna služba poskytuje aj malým podnikom, môžu sa opatrenia na zabezpečenie jej poskytovania odlišovať podľa toho, či sú zamerané na odberateľov elektriny v domácnosti alebo na malé podniky.
- (46) Rešpektovanie požiadaviek služby vo verejnom záujme je základnou požiadavkou tejto smernice a je dôležité, aby sa v tejto smernici určili spoločné minimálne normy dodržiavané všetkými členskými štátmi, ktoré budú zohľadňovať ciele ochrany spotrebiteľa, bezpečnosť dodávky, ochranu životného prostredia a rovnocenné úrovne hospodárskej súťaže vo všetkých členských štátoch. Je dôležité, aby sa požiadavky služby vo verejnom záujme mohli vykladať vo vnútroštátnom kontexte, berúc do úvahy vnútroštátne pomery, pričom sa však musia dodržiavať právne predpisy Spoločenstva.
- (47) Členské štáty by mali mať možnosť určiť dodávateľa poslednej inštancie. Týmto dodávateľom môže byť obchodné oddelenie vertikálne integrovaného podniku, ktorý je aj distribútorom, za podmienky, že splňa požiadavky tejto smernice na oddelenie.
- (48) Opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti vykonané členskými štátmi môžu zahŕňať najmä zabezpečenie primeraných hospodárskych stimulov, podľa potreby prostredníctvom všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov Spoločenstva. Medzi tieto nástroje môžu patriť aj mechanizmy zodpovednosti na zaručenie nevyhnutných investícií.
- (49) Pokiaľ opatrenia prijaté členskými štátmi na splnenie povinností služby vo verejnom záujme predstavujú štátnu pomoc podľa článku 87 ods. 1 zmluvy, podľa článku 88 ods. 3 zmluvy sú členské štáty povinné oznamovať ich Komisii.
- (50) Požiadavky služby vo verejnom záujme vrátane požiadaviek týkajúcich sa univerzálnej služby a spoločné minimálne normy, ktoré z nich vyplývajú, sa musia ďalej posilniť s cieľom zabezpečiť, aby všetci spotrebiteľia, najmä tí zraniteľní, mali prospech z hospodárskej súťaže a zo spravodlivých cien. Požiadavky služby vo verejnom záujme by sa mali vymedziť na vnútroštátnej úrovni s prihliadnutím na vnútroštátne okolnosti. Členské štáty by však mali rešpektovať právo Spoločenstva. Občania Európskej únie a, ak to členské štáty považujú za vhodné, aj malé podniky, by mali mať možnosť využívať záväzky služby vo verejnom

- záujme, najmä pokiaľ ide o bezpečnosť dodávky a primerané ceny. Kľúčovým aspektom pri dodávke elektriny odberateľom je prístup k objektívnym a transparentným údajom o spotrebe. Spotrebiteľia by preto mali mať prístup k údajom o svojej spotrebe a k súvisiacim cenám a nákladom na služby, aby mohli vyzvať konkurenčné podniky na predloženie ponuky na základe týchto údajov. Spotrebiteľia by takisto mali mať právo na náležité informácie o svojej spotrebe energie. Zálohové platby by mali odrážať odhadovanú spotrebu elektriny a rôzne platobné systémy by mali byť nediskriminačné. Dostatočne pravidelné poskytovanie informácií spotrebiteľom o nákladoch na energiu bude motiváciou na úsporu energie, pretože odberateľom budú poskytovať priamu spätnú väzbu o účinkoch investícií do energetickej efektívnosti a zmene správania. V tejto súvislosti pomôže spotrebiteľom znížiť ich náklady na energiu úplné vykonávanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES z 5. apríla 2006 o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách ⁽¹⁾.
- (51) Záujmy spotrebiteľov by mali byť stredobodom tejto smernice a hlavnou zodpovednosťou elektroenergetických podnikov by mala byť kvalita služieb. Existujúce práva spotrebiteľov sa musia posilniť a zaručiť a mali by byť transparentnejšie. Ochrana spotrebiteľa by mala zabezpečiť, aby všetci spotrebiteľia v širšom meradle Spoločenstva mali úžitok z konkurenčného trhu. Členské štáty alebo, ak tak ustanoví členský štát, regulačné orgány, by mali presadzovať práva spotrebiteľov.
- (52) Spotrebiteľia by mali mať jasné a zrozumiteľné informácie o svojich právach v oblasti energetického sektora. Komisia by po porade s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane členských štátov, národných regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií a elektroenergetických podnikov mala vypracovať dostupný a zrozumiteľný zoznam pre spotrebiteľov energie poskytujúci spotrebiteľom praktické informácie o ich právach. Tento zoznam by sa mal poskytnúť všetkým spotrebiteľom a mal by byť verejne prístupný.
- (53) Energetická chudoba je v Spoločenstve čoraz väčším problémom. Členské štáty, ktorých sa to týka a ktoré tak ešte neurobili, by mali vypracovať národné akčné plány a iné primerané rámce na riešenie problému energetickej chudoby zamerané na znížovanie počtu ľudí, ktorí sú takouto situáciou postihnutí. Členské štáty by mali každopádne zabezpečiť nevyhnutné dodávky energie pre zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti by sa mohol využiť integrovaný prístup, napríklad v rámci sociálnej politiky, a opatrenia by mohli zahŕňať sociálne politiky alebo zlepšovanie energetickej účinnosti v oblasti bývania. Táto smernica by mala napokon umožniť vnútroštátne politiky v prospech zraniteľných odberateľov.
- (54) Dostupnosť efektívnych prostriedkov urovnávania sporov pre všetkých spotrebiteľov zaručuje väčšiu ochranu spotrebiteľa. Členské štáty by mali zaviesť rýchle a efektívne postupy na vybavovanie sťažností.
- (55) Malo by byť možné, aby sa zavedenie inteligentných meracích systémov zakladalo na ekonomickom hodnotení. Ak by sa v tomto hodnotení dospelo k záveru, že zavedenie takýchto meracích systémov je ekonomicky prijateľné a nákladovo efektívne iba pre spotrebiteľov s určitou spotrebou elektriny, členské štáty to môžu pri zavádzaní inteligentných meracích systémov zohľadniť.
- (56) Trhové ceny by mali poskytovať vhodné stimuly na rozvoj sústavy a investície do nových spôsobov výroby elektriny.
- (57) Za najdôležitejšie by členské štáty mali považovať posilňovanie spravodlivej hospodárskej súťaže a ľahkého prístupu k rozličným dodávateľom, ako aj udeľovanie kapacít pre nové spôsoby výroby elektriny, aby tým umožnili spotrebiteľom plne využiť príležitosti liberalizovaného vnútorného trhu s elektrinou.
- (58) Členské štáty by mali s cieľom vytvoriť vnútorný trh s elektrinou posilňovať integráciu svojich národných trhov a spoluprácu medzi prevádzkovateľmi sústav na úrovni Spoločenstva a na regionálnej úrovni, ktorá zahŕňa aj izolované systémy, ktoré tvoria energetické ostrovy existujúce v Spoločenstve.
- (59) Jedným z hlavných cieľov tejto smernice by malo byť vytvorenie skutočného vnútorného trhu s elektrinou prostredníctvom prepojenej sústavy v celom Spoločenstve, a preto by regulačné otázky týkajúce sa cezhraničných prepojení a regionálnych trhov mali byť jednou z hlavných úloh regulačných orgánov, v prípade potreby v úzkej spolupráci s agentúrou.
- (60) Ďalším z hlavných cieľov tejto smernice by malo byť zabezpečenie spoločných pravidiel pre skutočne vnútorný trh a široká ponuka elektriny dostupnej každému. Na tento účel poskytnú nedeformované trhové ceny stimul pre cezhraničné prepojenia a investície do nových spôsobov výroby energie, ktoré z dlhodobého hľadiska povedú ku konvergencii cien.
- (61) Regulačné orgány by mali tiež poskytovať informácie o trhu, aby mohla Komisia vykonávať svoju úlohu ako pozorovateľ a monitorovať vnútorný trh s elektrinou a jeho vývoj z krátkodobého, strednodobého a dlhodobého

(1) Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 64.

hľadiska vrátane takých aspektov, ako je výrobná kapacita, rozdielne zdroje výroby elektriny, prenosová a distribučná infraštruktúra, kvalita služieb, cezhraničný obchod, riadenie preťaženia sústavy, investície, veľkoobchodné a spotrebiteľské ceny, likvidita trhu a zlepšenia v oblasti životného prostredia a účinnosti. Národné regulačné orgány by mali orgánom pre hospodársku súťaž a Komisii oznamovať tie členské štáty, v ktorých ceny narúšajú hospodársku súťaž a riadne fungovanie trhu.

(62) Keďže cieľ tejto smernice, a to vytvorenie plne funkčného vnútorného trhu s elektrinou, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(63) Podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny ⁽¹⁾ môže Komisia prijímať usmernenia na dosiahnutie potrebného stupňa harmonizácie. Takéto usmernenia, ktoré sú záväznými vykonávacími opatreniami, predstavujú, aj pokiaľ ide o niektoré ustanovenia tejto smernice, užitočný nástroj, ktorý sa môže v prípade potreby rýchlo upraviť.

(64) Opatrenia potrebné na vykonávanie tejto smernice by sa mali prijať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa ustanovujú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ⁽²⁾.

(65) Komisia by mala byť predovšetkým splnomocnená na prijatie usmernení potrebných na zabezpečenie minimálneho stupňa harmonizácie požadovanej na dosiahnutie cieľa tejto smernice. Keďže tieto opatrenia majú všeobecnú pôsobnosť a ich cieľom je zmeniť nepodstatné prvky tejto smernice jej doplnením o nové nepodstatné prvky, musia sa prijať v súlade s regulačným postupom s kontrolou ustanoveným v článku 5a rozhodnutia 1999/468/ES.

(66) V súlade s bodom 34 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva ⁽³⁾ sa členské štáty vyzývajú, aby pre seba a v záujme Spoločenstva vypracovali a zverejnili vlastné tabuľky, ktoré budú čo najlepšie vyjadrovať vzájomný vzťah medzi touto smernicou a opatreniami na jej transpozíciu.

(67) Vzhľadom na rozsah zmien a doplnení, ktoré sa majú vykonať v smernici 2003/54/ES, je kvôli jasnosti a racionalizácii žiadúce, aby sa dotknuté ustanovenia prepracovali a spojili do jedného textu novej smernice.

(68) Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

PREDMET ÚPRAVY, ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Táto smernica ustanovuje spoločné pravidlá výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny spolu s ustanoveniami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa s cieľom zlepšiť a integrovať konkurenčný trh s elektrinou v Spoločenstve. Ustanovuje pravidlá týkajúce sa organizácie a fungovania elektroenergetického odvetvia, otvoreného prístupu na trh, kritérií a postupov vzťahujúcich sa na vyhlásovanie výberových konaní, udeľovania povolení a prevádzky sústav. Stanovuje tiež povinnosti univerzálnej služby a práva spotrebiteľov elektriny a objasňuje požiadavky týkajúce sa hospodárskej súťaže.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „výroba“ je výroba elektriny;
2. „výrobca“ je fyzická alebo právnická osoba vyrábajúca elektrinu;
3. „prenos“ je preprava elektriny v prepojenej sústave veľmi vysokého napätia a vysokého napätia s cieľom jej prepravy koncovým odberateľom alebo distribútorom, nezahŕňa však dodávku;
4. „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a rozvoj prenosovej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po prenose elektriny;
5. „distribúcia“ je preprava elektriny vo vysokonapäťových, strednonapäťových a nízkonapäťových distribučných sústavách s cieľom jej distribuovania odberateľom, nezahŕňa však dodávku;

⁽¹⁾ Pozri stranu 15 tohto úradného vestníka.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 321, 31.12.2003, s. 1.

6. „prevádzkovateľ distribučnej sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba zodpovedná za prevádzku, zabezpečovanie údržby, a v prípade potreby rozvoj distribučnej sústavy v danej oblasti a prípadne aj rozvoj jej prepojení s inými sústavami a za zabezpečovanie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt po distribúcii elektriny;
7. „odberateľ“ je veľkoobchodný alebo koncový odberateľ elektriny;
8. „veľkoobchodný odberateľ“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu na účely jej ďalšieho predaja v rámci alebo mimo sústavy, v ktorej je usadená;
9. „koncový odberateľ“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu;
10. „odberateľ elektriny v domácnosti“ je odberateľ, ktorý nakupuje elektrinu pre vlastnú spotrebu v domácnosti, okrem obchodných a profesionálnych činností;
11. „odberateľ elektriny mimo domácnosti“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá nakupuje elektrinu, ktorá nie je určená pre jej vlastnú spotrebu v domácnosti, vrátane výrobcov a veľkoobchodných odberateľov;
12. „oprávnený odberateľ“ je odberateľ, ktorý môže nakupovať elektrinu od dodávateľa podľa svojho výberu, v zmysle článku 33;
13. „spojovacie vedenie“ je zariadenie používané na prepájanie sústav;
14. „prepojená sústava“ je niekoľko prenosových a distribučných sústav navzájom prepojených prostredníctvom jedného alebo viacerých spojovacích vedení;
15. „priame vedenie“ je buď elektrické vedenie spájajúce izolované miesto výroby s izolovaným odberateľom, alebo elektrické vedenie spájajúce výrobcu elektriny a podnik dodávajúci elektrinu, ktorý priamo zásobuje svoje vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti alebo oprávnených odberateľov;
16. „hospodárska priorita“ je klasifikácia zdrojov dodávky elektriny podľa hospodárskych kritérií;
17. „podporná služba“ je služba potrebná na prevádzku prenosovej alebo distribučnej sústavy;
18. „užívateľ sústavy“ je fyzická alebo právnická osoba, ktorá dodáva elektrinu do prenosovej alebo distribučnej sústavy, alebo ktorej je elektrina z týchto sústav dodávaná;
19. „dodávka“ je predaj elektriny odberateľom vrátane jej ďalšieho predaja;
20. „integrovateľ elektroenergetický podnik“ je vertikálne alebo horizontálne integrovateľ podnik;
21. „vertikálne integrovateľ podnik“ je elektroenergetický podnik alebo skupina elektroenergetických podnikov, v ktorých je na vykonávanie kontroly priamo alebo nepriamo oprávnená tá istá osoba alebo osoby a kde podnik alebo skupina podnikov vykonáva v súvislosti s elektrinou aspoň jednu z týchto činností: prenos alebo distribúcia elektriny, a zároveň aspoň jednu z činností: výroba alebo dodávka elektriny;
22. „príbuzné podniky“ sú prepojené podniky v zmysle článku 41 siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach, vychádzajúcej z článku 44 ods. 2 písm. g) (*) zmluvy (1), a/alebo pridružené podniky v zmysle článku 33 ods. 1 uvedenej smernice, a/alebo podniky, ktoré patria tým istým akcionárom/spoločníkom;
23. „horizontálne integrovateľ podnik“ je podnik, ktorý vykonáva aspoň jednu z týchto činností: výroba elektriny na účely predaja, prenos, distribúcia alebo dodávka elektriny; ako aj iné činnosti nesúvisiace s elektrinou;
24. „výberové konanie“ je postup, prostredníctvom ktorého sa pokrývajú ďalšie plánované požiadavky a dopĺňujúce kapacity dodávkami z nových alebo existujúcich výrobných kapacít;
25. „dlhodobé plánovanie“ je plánovanie potreby investícií do výrobných a prenosových a distribučných kapacít z dlhodobého hľadiska s cieľom uspokojovať dopyt po elektrine v sústave a zabezpečovať dodávky odberateľom;
26. „malá izolovaná sústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 3 000 GWh, ak sa menej ako 5 % jej ročnej spotreby získava prostredníctvom prepojenia s inými sústavami;
27. „izolovaná mikrosústava“ je každá sústava, ktorá mala v roku 1996 spotrebu menšiu ako 500 GWh a ktorá nie je prepojená s inými sústavami;
28. „bezpečnosť“ je bezpečnosť dodávky a poskytovania elektriny, ako aj technická bezpečnosť;
29. „energetická účinnosť/riadenie na strane dopytu“ je komplexný alebo integrovateľ prístup zameraný na ovplyvňovanie množstva a časového plánu spotreby elektriny s cieľom znížiť primárnu spotrebu energie a zataženie počas špičky uprednostňovaním investícií do opatrení zabezpečujúcich energetickú účinnosť alebo iných opatrení, akými sú zmluvy o prerušiteľnej dodávke, pred investíciami na zvýšenie výrobných kapacít, ak sú uprednostnené investície najúčinnším a najhospodárnejším riešením s prihliadnutím na pozitívny vplyv zníženia spotreby energie na životné prostredie a súvisiace aspekty bezpečnosti dodávky a distribučných nákladov;

(*) Názov smernice 83/349/EHS sa upravil tak, aby zohľadnil prečíslovanie článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v súlade s článkom 12 Amsterdamskej zmluvy; pôvodne sa odkazovalo na článok 54 ods. 3 písm. g).

(1) Ú. v. ES L 193, 18.7.1983, s. 1.

30. „obnoviteľné zdroje energie“ sú obnoviteľné nefosílné zdroje energie (veterná, slnečná a geotermálna energia, energia vln a prílivu, vodná energia, energia z biomasy, skládkového plynu, plynu z čističiek odpadových vôd a bioplynov);
31. „distribučná výroba“ sú podniky vyrábajúce elektrinu pripojené na distribučnú sústavu;
32. „zmluva o dodávke elektriny“ je zmluva na dodávku elektriny, nevzťahuje sa však na derivát elektriny;
33. „derivát elektriny“ je finančný nástroj špecifikovaný v bodoch 5, 6 alebo 7 oddielu C prílohy I k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/39/ES z 21. apríla 2004 o trhoch s finančnými nástrojmi ⁽¹⁾, ak sa tento nástroj týka elektriny;
34. „kontrola“ sú všetky práva, zmluvy alebo iné prostriedky, ktoré samostatne alebo v kombinácii a vzhľadom na príslušné skutočnosti alebo právne predpisy dávajú možnosť vykonávať rozhodujúci vplyv nad podnikom predovšetkým prostredníctvom:
- vlastníckych alebo užívacích práv k všetkým aktívam podniku alebo k ich časti;
 - práv alebo zmlúv, ktoré umožňujú vykonávať rozhodujúci vplyv na zloženie, hlasovanie alebo rozhodovanie orgánov podniku.
35. „elektroenergetický podnik“ je každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva aspoň jednu z týchto činností: výroba, prenos, distribúcia, dodávka alebo nákup elektriny a ktorá je v súvislosti s týmito činnosťami zodpovedná za obchodné a technické úlohy a/alebo údržbu; nezahŕňa však koncových odberateľov.

KAPITOLA II

VŠEOBECNÉ PRAVIDLÁ ORGANIZÁCIE ODVETVIA

Článok 3

Povinnosti služby vo verejnom záujme a ochrana spotrebiteľa

1. Členské štáty na základe svojej inštitucionálnej organizácie a s náležitým zreteľom na zásadu subsidiarity zabezpečujú, aby bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, elektroenergetické podniky fungovali v súlade so zásadami tejto smernice s cieľom dosiahnuť konkurencieschopný, bezpečný a vzhľadom na životné prostredie udržateľný trh s elektrinou, a aby tieto podniky neboli diskriminované z hľadiska ich práv alebo povinností.

2. So zreteľom na príslušné ustanovenia zmluvy, najmä na jej článok 86, členské štáty môžu podnikom fungujúcim v odvetví elektroenergetiky z hľadiska všeobecného hospodárskeho záujmu uložiť povinnosti služby vo verejnom záujme, ktoré sa môžu vzťahovať na bezpečnosť, vrátane bezpečnosti dodávky, pravidelnosti, kvality a ceny dodávok a ochrany životného prostredia, vrátane energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a ochrany klímy. Tieto povinnosti musia byť jasne definované, transparentné, nediskriminačné, overiteľné a pre elektroenergetické podniky Spoločenstva zaručujú rovnosť prístupu k národným spotrebiteľom. Vo vzťahu k bezpečnosti dodávky, riadeniu energetickej účinnosti/riadeniu na strane dopytu a v záujme plnenia cieľov v oblasti životného prostredia a cieľa pre energiu z obnoviteľných zdrojov uvedených v tomto odseku môžu členské štáty zavádzať dlhodobé plánovanie, pričom vezmú do úvahy, že o prístup do sústavy sa možno budú usilovať tretie strany.

3. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia elektriny v domácnosti, a ak to členské štáty uznajú za vhodné, aj malé podniky (konkrétne podniky s menej ako 50 zamestnancami a s ročným obratom alebo súvahou nepresahujúcou 10 miliónov EUR) využívali univerzálnu službu, teda právo na dodávku elektriny na ich území v stanovenej kvalite za primerané, jednoducho a jasne porovnateľné, transparentné a nediskriminačné ceny. Na zabezpečenie poskytovania univerzálnej služby môžu členské štáty určiť dodávateľa poslednej inštancie. Členské štáty uložia distribučným spoločnostiam povinnosť pripojiť odberateľov do svojej sústavy za podmienok a pri dodržaní taríf stanovených v súlade s postupom ustanoveným v článku 37 ods. 6 Žiadne ustanovenie tejto smernice nebráni členským štátom, aby posilňovali trhovú pozíciu odberateľov elektriny v domácnosti a malých a stredných odberateľov podporovaním možností dobrovoľného združovania sa na účely zastupovania tejto skupiny odberateľov.

Prvý pododsek sa vykonáva transparentným a nediskriminačným spôsobom a nebráni otváraniu trhu ustanovenému v článku 33.

4. Členské štáty zabezpečia, aby všetci odberatelia mali právo na to, aby im dodávateľ dodával elektrinu, ak s tým tento súhlasí, nezávisle od toho, v akom členskom štáte je tento dodávateľ zaregistrovaný za predpokladu, že sa dodávateľ riadi uplatniteľnými obchodnými pravidlami a pravidlami vyrovnávania. V tejto súvislosti prijímajú členské štáty všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby administratívne postupy nediskriminovali dodávateľské podniky, ktoré sú zaregistrované v inom členskom štáte.

5. Členské štáty zabezpečia, aby:

- v prípade, že si odberateľ pri zachovaní zmluvných podmienok želá zmeniť dodávateľa, príslušný prevádzkovateľ (prevádzkovatelia) vykonali) zmenu do troch týždňov, a
- odberatelia boli oprávnení získavať všetky relevantné údaje o spotrebe.

Členské štáty zabezpečia, aby práva uvedené v písmenách a) a b) boli priznané všetkým odberateľom nediskriminačným spôsobom, pokiaľ ide o náklady, úsilie alebo čas.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 145, 30.4.2004, s. 1.

6. Finančná kompenzácia, iné formy kompenzácie a exkluzívne práva, ktoré členský štát udeľuje na plnenie povinností ustanovených v odsekoch 2 a 3, sa poskytujú nediskriminačným a transparentným spôsobom.

7. Členské štáty prijímú náležité opatrenia na ochranu koncových odberateľov a zabezpečia najmä, aby existovali dostatočné záruky na ochranu zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti každý členský štát vymedzí koncept zraniteľných odberateľov, ktorý sa môže vzťahovať na energetickú chudobu a okrem iného môže ustanoviť zákaz odpojenia takýchto odberateľov v kritických časoch. Členské štáty zabezpečia dodržiavanie práv a povinností spojených so zraniteľnými odberateľmi. Prijímú najmä opatrenia na ochranu koncových odberateľov z odľahlých oblastí. Zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, najmä vzhľadom na transparentnosť týkajúcu sa zmluvných podmienok, všeobecných informácií a mechanizmov na urovnávanie sporov. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnený odberateľ bol naozaj ľahko schopný prejsť k novému dodávateľovi. Tieto opatrenia musia zahŕňať opatrenia uvedené v prílohe I, aspoň pokiaľ ide o odberateľov elektriny v domácnosti.

8. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, napríklad národné energetické akčné plány a výhody v systémoch sociálneho zabezpečenia na zabezpečenie nevyhnutných dodávok elektriny pre zraniteľných odberateľov alebo na podporu zlepšenia energetickej účinnosti, s cieľom zaoberať sa energetickou chudobou, a to i v širšom kontexte chudoby. Tieto opatrenia nesmú brániť účinnému otvoreniu trhu stanovenému v článku 33 ani fungovaniu trhu a v prípade potreby sa oznámia Komisii v súlade s odsekom 15 tohto článku. Toto oznámenie môže obsahovať aj opatrenia prijaté v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia.

9. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia elektriny uvádzali na účtoch alebo súčasne zasielaných materiáloch a na propagačných materiáloch poskytovaných koncovým odberateľom:

- a) podiel každého zdroja energie na celkovom palivovom mixe dodávateľa za predchádzajúci rok zrozumiteľným a na vnútroštátnej úrovni jasne porovnateľným spôsobom;
- b) minimálne odkaz na existujúce referenčné zdroje, ako sú internetové stránky, na ktorých sú verejne dostupné informácie o vplyvoch na životné prostredie, aspoň v podobe údajov o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktorý vznikol pri výrobe elektriny z celkového palivového mixu dodávateľa za predchádzajúci rok;
- c) informácie týkajúce sa ich práv v súvislosti s dostupnými prostriedkami na urovanie sporu v prípade sporu.

Pokiaľ ide o písm. a) a b) prvého pododseku v súvislosti s elektrinou získavanou prostredníctvom výmeny elektriny alebo dovozu od podnikov, ktorý sa nachádza mimo Spoločenstva, možno použiť súhrnné číselné údaje poskytnuté pri takejto výmene alebo príslušným podnikom za predchádzajúci rok.

Regulačný orgán alebo iný príslušný národný orgán prijme potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby informácie, ktoré dodávatelia poskytnú svojim odberateľom podľa tohto článku, boli spoľahlivé a aby sa poskytovali na vnútroštátnej úrovni jasne porovnateľným spôsobom.

10. Členské štáty vykonávajú opatrenia na dosiahnutie cieľov sociálnej a hospodárskej súdržnosti a ochrany životného prostredia, ktoré zahŕňajú v prípade potreby opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a prostriedky na boj proti zmene klímy a opatrenia v oblasti bezpečnosti dodávky. K takýmto opatreniam môže patriť najmä poskytovanie primeraných hospodárskych stimulov a prípadne aj využívanie všetkých existujúcich vnútroštátnych nástrojov a nástrojov Spoločenstva na údržbu a výstavbu potrebnej infraštruktúry sústav vrátane kapacít prepojenia.

11. V záujme podpory energetickej účinnosti členské štáty alebo regulačný orgán, ak tak členský štát určí, dôrazne odporučia, aby elektroenergetické podniky optimalizovali využívanie elektriny, napríklad poskytovaním služieb energetickeho hospodárenia, vyvíjaním pokrokových cenových vzorcov alebo podľa potreby zavádzaním inteligentných meracích systémov či inteligentných sústav.

12. Členské štáty zabezpečia ustanovenie jedného kontaktného miesta, ktoré bude spotrebiteľom poskytovať všetky potrebné informácie o ich právach, platných právnych predpisoch a dostupných prostriedkoch na urovnávanie sporov v prípade sporu. Takéto kontaktné miesta môžu byť súčasťou všeobecných informačných miest pre spotrebiteľov.

13. Členské štáty zabezpečia, aby existoval nezávislý mechanizmus, ako napríklad ombudsman pre odvetvie energetiky alebo orgán zastupujúci spotrebiteľov, na účinné vybavovanie sťažností a mimosúdne urovnávanie sporov.

14. Členské štáty sa môžu rozhodnúť, že nebudú uplatňovať ustanovenia článkov 7, 8, 32 a/alebo článku 34 do tej miery, pokiaľ by ich uplatňovanie z právnych alebo skutkových dôvodov bránilo plneniu povinností uložených elektroenergetickým podnikom vo všeobecnom hospodárskom záujme a pokiaľ by nebol ovplyvnený rozvoj obchodu v takom rozsahu, že by to bolo v rozpore so záujmami Spoločenstva. Medzi záujmy Spoločenstva okrem iného patrí hospodárska súťaž vzhľadom na oprávnených odberateľov v súlade s touto smernicou a článkom 86 zmluvy.

15. Členské štáty pri vykonávaní tejto smernice informujú Komisiu o všetkých opatreniach prijatých na plnenie povinností univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme vrátane ochrany spotrebiteľa a životného prostredia a o ich možnom vplyve na národnú a medzinárodnú hospodársku súťaž bez ohľadu na to, či tieto opatrenia vyžadujú odchýlku od ustanovení tejto smernice alebo nie. Následne každé dva roky Komisiu informujú o všetkých zmenách týchto opatrení bez ohľadu na to, či vyžadujú odchýlku od tejto smernice alebo nie.

16. Komisia vypracuje po porade s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane členských štátov, národných regulačných orgánov, spotrebiteľských organizácií, elektroenergetických podnikov a na základe doposiaľ dosiahnutých úspechov aj sociálnych partnerov jasný a stručný zoznam pre spotrebiteľov energie s praktickými informáciami o ich právach. Členské štáty zabezpečia, aby dodávatelia elektriny alebo prevádzkovatelia distribučných sústav v spolupráci s regulačným orgánom prijali potrebné opatrenia na oboznámenie všetkých svojich spotrebiteľov s kópiou zoznamu pre spotrebiteľov energie a aby zabezpečili jeho zverejnenie.

Článok 4

Monitorovanie bezpečnosti dodávky

Členské štáty zabezpečujú monitorovanie bezpečnosti dodávky. Pokiaľ to členské štáty považujú za vhodné, môžu touto úlohou poveriť regulačné orgány uvedené v článku 35. Toto monitorovanie sa vzťahuje najmä na rovnováhu medzi ponukou a dopytom na národnom trhu, úroveň očakávaného budúceho dopytu, predpokladané dodatočné kapacity, ktoré sa plánujú alebo sú vo výstavbe, a kvalitu a úroveň údržby sústav, ako aj opatrenia na pokrytie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov. Príslušné orgány každé dva roky do 31. júla uverejnia správu, v ktorej sa uvádzajú zistenia vyplývajúce z monitorovania týchto záležitostí, ako aj všetky prijaté alebo plánované opatrenia na ich riešenie, a bezodkladne túto správu zašlú Komisii.

Článok 5

Technické pravidlá

Regulačné orgány, ak tak stanovili členské štáty, alebo členské štáty zabezpečia určenie kritérií technickej bezpečnosti a vypracovanie a zverejnenie technických pravidiel, ktorými sa stanovujú minimálne technicko-konštrukčné a prevádzkové požiadavky na pripájanie do sústavy výrobných zariadení, distribučných sústav, priamo pripojených zariadení spotrebiteľov, okruhov prepojení a priamych vedení. Tieto technické pravidlá musia zabezpečovať interoperabilitu sústav a byť objektívne a nediskriminačné. V prípade potreby vydá agentúra príslušné odporúčania zamerané na dosiahnutie súladu s týmito pravidlami. Tieto pravidlá sa oznámia Komisii v súlade s článkom 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti ⁽¹⁾.

Článok 6

Podpora regionálnej spolupráce

1. Členské štáty a regulačné orgány navzájom spolupracujú v záujme integrácie svojich národných trhov na jednej alebo viacerých regionálnych úrovniach ako prvý krok k vytvoreniu plne liberalizovaného vnútorného trhu. Regulačné orgány, ak tak stanovnia členské štáty, alebo členské štáty predovšetkým podporujú

a uľahčujú spoluprácu prevádzkovateľov prenosových sústav na regionálnej úrovni vrátane cezhraničných otázok s cieľom vytvoriť konkurencieschopný vnútorný trh s elektrinou, ako aj podporiť zosúladenie ich právneho, regulačného a technického rámca, a tiež uľahčujú integráciu izolovaných systémov, ktoré tvoria energetické ostrovy existujúce v Spoločenstve. Medzi zemepisné oblasti, ktorých sa táto regionálna spolupráca týka, patria zemepisné oblasti stanovené v súlade s článkom 12 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009. Táto spolupráca sa môže týkať i iných zemepisných oblastí.

2. Agentúra spolupracuje s národnými regulačnými orgánmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav s cieľom zabezpečiť kompatibilitu regulačných rámcov medzi regiónmi a vytvoriť konkurencieschopný vnútorný trh s elektrinou. Agentúra predkladá vhodné opatrenia, ak sa domnieva, že treba vypracovať záväzné pravidlá tejto spolupráce.

3. Členské štáty prostredníctvom vykonávania tejto smernice zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav mali na regionálnej úrovni jeden alebo viaceré integrované systémy, ktoré by pokrývali dva alebo viacero členských štátov na účely pridelovania kapacity a kontroly bezpečnosti sústavy.

4. Ak majú vertikálne integrovaní prevádzkovatelia prenosových sústav účasť na spoločnom podniku vytvorenom na účely uskutočňovania tejto spolupráce, tento spoločný podnik vypracuje a plní program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté s cieľom zabezpečiť vylúčenie diskriminačného správania a správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou. V programe súladu sa stanovujú osobitné povinnosti zamestnancov na splnenie cieľa, ktorým je vylúčenie diskriminačného správania a správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou. Program podlieha schváleniu agentúrou. Dodržiavanie tohto programu nezávisle monitorujú subjekty zodpovedné za zabezpečenie súladu vertikálne integrovaných prevádzkovateľov prenosových sústav.

KAPITOLA III

VÝROBA

Článok 7

Postup na udeľovanie povolení pre nové kapacity

1. Na výstavbu nových výrobných kapacít prijímajú členské štáty postup na udeľovanie povolení, ktorý sa bude uplatňovať v súlade s objektívnymi, transparentnými a nediskriminačnými kritériami.

2. Členské štáty ustanovia kritériá udeľovania povolení na výstavbu výrobných kapacít na svojom území. Pri určovaní príslušných kritérií členské štáty zohľadnia:

a) bezpečnosť a zabezpečenie elektrizačnej sústavy, zariadení a príslušenstva;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 27.

- b) ochranu verejného zdravia a bezpečnosti;
- c) ochranu životného prostredia;
- d) využitie pozemkov a ich rozmiestnenie;
- e) využitie verejných pozemkov;
- f) energetickú účinnosť;
- g) povahu primárnych zdrojov;
- h) údaje o žiadateľovi, ako je technická, ekonomická a finančná spôsobilosť;
- i) súlad s opatreniami prijatými podľa článku 3;
- j) prínos výrobných kapacít k splneniu všeobecného cieľa Spoločenstva na úrovni aspoň 20 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej energetickej spotrebe Spoločenstva v roku 2020 uvedeného v článku 3 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23. apríla 2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie ⁽¹⁾; a
- k) prínos výrobných kapacít k úspore emisií.

3. Členské štáty zabezpečia, aby pre malú decentralizovanú a/alebo distribuovanú výrobu existoval osobitný postup udeľovania povolení, ktorý zohľadní ich obmedzenú veľkosť a potenciálny vplyv.

Členské štáty môžu pre tento osobitný postup udeľovania povolení stanoviť usmernenia. Národné regulačné orgány alebo iné príslušné národné orgány vrátane plánovacích orgánov tieto usmernenia revidujú a môžu odporučiť zmeny.

Ak členské štáty stanovili osobitné využívanie pozemku umožňujúce postupy uplatňujúce sa na hlavné nové projekty infraštruktúry vo výrobných kapacitách, členské štáty v prípade potreby zahrnú výstavbu nových výrobných kapacít do rozsahu týchto postupov a implementujú ich nediskriminačným spôsobom a v príslušnom časovom horizonte.

4. Postupy na udeľovanie povolení a kritériá sa uverejňujú. Žiadatelia sú informovaní o dôvodoch akéhokoľvek odmietnutia udeliť povolenie. Dôvody musia byť objektívne, nediskriminačné, riadne podložené a náležite odôvodnené. Žiadateľovi sa umožňuje podať odvolanie.

Článok 8

Výberové konanie na nové kapacity

1. Členské štáty v záujme bezpečnosti dodávky zabezpečia možnosť zabezpečenia nových kapacít alebo opatrení na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu prostredníctvom výberového konania alebo akéhokoľvek rovnocenného postupu,

pokiaľ ide o transparentnosť a nediskrimináciu, na základe uverejnených kritérií. Tieto postupy sa však môžu začať iba v prípade, ak výrobné kapacity budované na základe postupu na udelenie povolenia alebo opatrenia na riadenie energetickej efektívnosti/riadenia na strane dopytu prijímané na základe takéhoto postupu nie sú dostatočné na zabezpečenie bezpečnosti dodávky.

2. Členské štáty môžu v záujme ochrany životného prostredia a podpory najnovších technológií zabezpečiť možnosť výberového konania na nové kapacity na základe uverejnených kritérií. Takéto výberové konanie sa môže vzťahovať na nové kapacity alebo opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu. Výberové konanie sa však môže začať iba v prípade, ak výrobné kapacity budované na základe postupu na udelenie povolenia alebo opatrenia prijatého na základe takéhoto postupu nie sú dostatočné na dosiahnutie týchto cieľov.

3. Podrobnosti výberového konania na prostriedky výroby kapacity a opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenia na strane dopytu sa uverejnia v Úradnom vestníku Európskej únie najmenej šesť mesiacov pred konečným termínom na predloženie ponúk.

Špecifikácie výberového konania sa sprístupnia ktorémukoľvek záujemcovi z radov podnikov usadených na území členského štátu tak, aby mal dostatočný čas na predloženie ponuky.

S cieľom zabezpečiť transparentnosť a nediskrimináciu obsahujú špecifikácie výberového konania podrobný opis špecifikácií zákazky a postupu, ktorým sa majú riadiť všetci uchádzači, a vyčerpávajúci zoznam kritérií, ktorými sa riadi výber uchádzačov a zadanie zákazky vrátane stimulov, ako sú dotácie, ktoré výberové konanie zahŕňa. Tieto špecifikácie sa tiež môžu týkať oblastí uvedených v článku 7 ods. 2

4. Vo výzvach na výberové konanie na potrebné výrobné kapacity sa musia zvažovať aj ponuky na dodávku elektriny s dlhodobými zárukami od existujúcich výrobných jednotiek za podmienky, že sa takto môžu uspokojiť dodatočné požiadavky.

5. Členské štáty určia orgán alebo verejný alebo súkromný subjekt nezávislý od výroby, prenosu, distribúcie a dodávky elektriny, ktorým môže byť aj regulačný orgán uvedený v článku 35 ods. 1, ktorý bude zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania uvedeného v odsekoch 1 až 4 tohto článku. Pokiaľ je prevádzkovateľ prenosovej sústavy plne nezávislý od iných činností, ktoré sa netýkajú prenosovej sústavy v zmysle vlastníctva, môže sa určiť ako subjekt zodpovedný za organizáciu, monitorovanie a kontrolu výberového konania. Tento orgán alebo subjekt prijme všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie dôveryhodnosti informácií obsiahnutých v predložených ponukách.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009, s. 16.

KAPITOLA IV

PREVÁDZKA PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 9

Oddelenie prenosových sústav a prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Členské štáty zabezpečia, aby od 3. marca 2012:
 - a) každý podnik, ktorý vlastní prenosovú sústavu, konal ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy;
 - b) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené:
 - i) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou, alebo si v súvislosti s nimi uplatňovať akékoľvek právo, ani
 - ii) priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo nad prenosovou sústavou a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo;
 - c) tá istá osoba alebo osoby neboli oprávnené vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy a priamo alebo nepriamo vykonávať kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, alebo si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo; a
 - d) tá istá osoba nebola oprávnená byť členom dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú, podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, a prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prenosovej sústavy.
2. Medzi práva uvedené v odseku 1 písm. b) a c) patria najmä:
 - a) právomoc vykonávať hlasovacie práva;
 - b) právomoc vymenúvať členov dozornej rady, správnej rady alebo orgánov, ktoré podnik právne zastupujú; alebo
 - c) vlastníctvo väčšinového podielu.
3. Na účely odseku 1 písm. b) pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ zahŕňa „podnik, ktorý vykonáva ťažobnú a dodávateľskú činnosť“ v zmysle smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009

o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom⁽¹⁾, a pojmy „prevádzkovateľ prenosovej sústavy“ a „prenosová sústava“ zahŕňajú „prevádzkovateľa prepravnej siete“ a „prepravnú sieť“ v zmysle uvedenej smernice.

4. Členské štáty môžu povoliť výnimky z ustanovení odseku 1 písm. b) a c) do 3. marca 2013 pod podmienkou, že prevádzkovatelia prenosových sústav nie sú súčasťou vertikálne integrovaného podniku.

5. Povinnosť stanovená v odseku 1 písm. a) sa považuje za splnenú v situácii, keď dva alebo viaceré podniky vlastniace prenosové sústavy vytvorili spoločný podnik, ktorý v súvislosti s príslušnými prenosovými sústavami koná ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v dvoch alebo viacerých členských štátoch. Žiadny iný podnik nemôže byť súčasťou spoločného podniku, pokiaľ nebol schválený podľa článku 13 ako nezávislý prevádzkovateľ sústavy alebo nezávislý prevádzkovateľ prenosovej sústavy na účely kapitoly V.

6. Ak osoba uvedená v odseku 1 písm. b), c) a d) je členský štát alebo iný verejnoprávny subjekt, dva samostatné verejnoprávne subjekty, ktoré vykonávajú na jednej strane kontrolu nad prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prenosovou sústavou a na druhej strane kontrolu nad podnikom, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, sa na účely vykonávania tohto článku nepovažujú za tú istú osobu alebo osoby.

7. Členské štáty zabezpečia, aby sa obchodné citlivé informácie uvedené v článku 16, ktoré má prevádzkovateľ prenosovej sústavy, ktorý bol súčasťou vertikálne integrovaného podniku, ani personál tohto prevádzkovateľa prenosovej sústavy, neposkytli podnikom, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť.

8. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členský štát môže rozhodnúť o neuplatňovaní odseku 1.

Dotknuté členské štáty v takom prípade:

- a) určia nezávislého prevádzkovateľa sústavy v súlade s článkom 13 alebo
- b) uplatňujú ustanovenia kapitoly V.

9. Ak k 3. septembru 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku a ak sú zavedené opatrenia, ktoré zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako ustanovenia kapitoly V, členský štát sa môže rozhodnúť neuplatňovať odsek 1.

10. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku 9 tohto článku predchádza jeho certifikácia podľa postupov ustanovených v článku 10 ods. 4, 5 a 6 tejto smernice a článku 3 nariadenia (ES) č. 714/2009, na základe ktorých Komisia overuje, či zavedené opatrenia jednoznačne zaručujú väčšiu nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy ako ustanovenia kapitoly V.

⁽¹⁾ Pozri stranu 94 tohto úradného vestníka.

11. Vertikálne integrovanému podniku, ktorý vlastní prenosovú sústavu, sa v žiadnom prípade nemôže zabrániť, aby prijal opatrenia na zabezpečenie súladu s ustanoveniami odseku 1.

12. Podniky, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú v žiadnom prípade získať priamo ani nepriamo kontrolu nad oddeleným prevádzkovateľom prenosovej sústavy z členského štátu, ktorý uplatňuje odsek 1, ani si v súvislosti s ním uplatňovať akékoľvek právo.

Článok 10

Určenie a certifikácia prevádzkovateľov prenosových sústav

1. Schváleniu a určeniu podniku za prevádzkovateľa prenosovej sústavy predchádza jeho certifikácia podľa postupov ustanovených v odsekoch 4, 5 a 6 tohto článku a článku 3 nariadenia (ES) č. 714/2009.

2. Podniky, ktoré vlastnia prenosovú sústavu a ktoré podľa certifikačného postupu národný regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 9, schvaľujú a za prevádzkovateľov prenosových sústav určujú členské štáty. Určenie prevádzkovateľov prenosových sústav sa oznámi Komisii a uverejní sa v Úradnom vestníku Európskej únie.

3. Prevádzkovatelia prenosových sústav oznámia regulačnému orgánu všetky plánované transakcie, ktoré si môžu vyžadovať prehodnotenie dodržiavania požiadaviek článku 9 zo strany týchto prevádzkovateľov.

4. Regulačné orgány monitorujú trvalé dodržiavanie požiadaviek článku 9 zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav. S cieľom zabezpečiť takéto dodržiavanie začnú certifikačný postup:

- a) po prijatí oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa odseku 3;
- b) z vlastného podnetu, ak majú vedomosť o tom, že plánovaná zmena práv alebo vplyvu nad vlastníckmi prenosových sústav alebo prevádzkovateľmi prenosových sústav môže viesť k porušeniu článku 9, alebo ak majú dôvod domnievať sa, že k takémuto porušeniu došlo; alebo
- c) na základe odôvodnenej žiadosti Komisie.

5. Regulačné orgány prijímú rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov odo dňa doručenia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo odo dňa doručenia žiadosti Komisie. Po uplynutí tejto doby sa certifikácia považuje za udelenú. Explicitné alebo implicitné rozhodnutie regulačného orgánu nadobudne účinnosť až po ukončení postupu stanoveného v odseku 6.

6. Regulačný orgán Komisii bezodkladne oznámi explicitné alebo implicitné rozhodnutie o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy a doručí jej všetky informácie, ktoré sa týkajú tohto rozhodnutia. Komisia koná v súlade s postupom ustanoveným v článku 3 nariadenia (ES) č. 714/2009.

7. Regulačné orgány a Komisia môžu od prevádzkovateľov prenosových sústav a podnikov, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, žiadať akékoľvek informácie dôležité pre plnenie svojich úloh podľa tohto článku.

8. Regulačné orgány a Komisia zachovávajú dôvernú povahu citlivých obchodných informácií.

Článok 11

Certifikácia v prípade tretích krajín

1. Ak o certifikáciu žiada vlastník prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľ prenosovej sústavy kontrolovaný osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín, regulačný orgán to oznámi Komisii.

Regulačný orgán tiež bezodkladne informuje Komisiu o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav informujú regulačný orgán o každej situácii, v dôsledku ktorej by osoba alebo osoby z tretej krajiny alebo tretích krajín získali kontrolu nad prenosovou sústavou alebo prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

3. Regulačný orgán prijme návrh rozhodnutia o certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy do štyroch mesiacov od dátumu prijatia oznámenia od prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Certifikáciu zamietne, pokiaľ sa nepreukáže, že:

- a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku 9 a
- b) certifikáciou sa neohrozí bezpečnosť dodávky energie príslušného členského štátu ani Spoločenstva, pričom túto skutočnosť je potrebné preukázať regulačnému orgánu alebo inému príslušnému orgánu, ktorý určí daný členský štát. Pri zvažovaní tejto otázky regulačný orgán alebo iný určený príslušný orgán prihliada na:
 - i) práva a povinnosti Spoločenstva vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane akejkoľvek dohody uzavretej s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je Spoločenstvo a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávky energie,

- ii) práva a povinnosti členského štátu vo vzťahu k takejto tretej krajine, ktoré vyplývajú z dohôd, ktoré s ňou uzavrel, pokiaľ sú v súlade s právom Spoločenstva a
 - iii) iné osobitné skutočnosti a okolnosti prípadu a dotknutej tretej krajiny.
4. Regulačný orgán bezodkladne oznámi rozhodnutie Komisii spolu so všetkými informáciami, ktoré sa tohto rozhodnutia týkajú.
5. Členské štáty ustanovia, aby regulačný orgán a/alebo určený príslušný orgán uvedený v odseku 3 písm. b) pred prijatím rozhodnutia regulačného orgánu o certifikácii požiadal Komisiu o stanovisko k skutočnosti, či:
- a) dotknutý subjekt dodržiava požiadavky článku 9 a
 - b) sa certifikáciou neohrozí bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva.
6. Komisia preskúma žiadosť uvedenú v odseku 5 bezodkladne po jej doručení. Stanovisko doručí národnému regulačnému orgánu alebo určenému príslušnému orgánu, podľa toho, kto oň požiadal, do dvoch mesiacov od doručenia žiadosti.

Komisia môže pri vypracúvaní stanoviska požiadať o vyjadrenie agentúru, dotknutý členský štát a zainteresované strany. V prípade takejto žiadosti Komisie sa dvojmesačná lehota predĺži o dva mesiace.

Ak Komisia v lehote uvedenej v prvom a druhom pododseku nevydá stanovisko, považuje sa to za nevznesenie námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

7. Komisia pri posudzovaní, či kontrola osobou alebo osobami z tretej krajiny alebo tretích krajín ohrozí bezpečnosť dodávky energie do Spoločenstva, prihliada na:
- a) špecifiká daného prípadu a dotknutej tretej krajiny alebo tretích krajín a
 - b) práva a povinnosti Spoločenstva vo vzťahu k tejto tretej krajine alebo tretím krajinám, ktoré vyplývajú z medzinárodného práva, vrátane dohôd uzatvorených s jednou alebo viacerými tretími krajinami, ktorých zmluvnou stranou je Spoločenstvo a ktoré sa zaoberajú otázkami bezpečnosti dodávky.
8. Národný regulačný orgán do dvoch mesiacov po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 6 prijme konečné rozhodnutie o certifikácii. Národný regulačný orgán pri prijímaní svojho konečného rozhodnutia v čo najširšej miere prihliada na stanovisko Komisie. Každý členský štát má vždy právo certifikáciu zamietnuť, ak by sa

jej udelením ohrozila jeho bezpečnosť z hľadiska dodávky energie alebo bezpečnosť dodávok energie iného členského štátu. Ak členský štát na posúdenie odseku 3 písm. b) určil iný príslušný orgán, môže požiadať národný regulačný orgán, aby prijal konečné rozhodnutie, ktoré bude v súlade s posudkom tohto určeného príslušného orgánu. Konečné rozhodnutie národného regulačného orgánu a stanovisko Komisie sa uverejňujú spoločne. Ak sa konečné rozhodnutie odlišuje od stanoviska Komisie, dotknutý členský štát spolu s týmto rozhodnutím poskytne a zverejní aj odôvodnenie takéhoto rozhodnutia.

9. Žiadne ustanovenie tohto článku nemá vplyv na právo členských štátov vykonávať v súlade s právnym poriadkom Spoločenstva vnútroštátnu zákonnú kontrolu s cieľom chrániť legitímne záujmy v oblasti verejnej bezpečnosti.

10. Komisia môže prijať usmernenia ustanovujúce podrobné pravidlá postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní tohto článku. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných pravkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2

11. Tento článok sa s výnimkou odseku 3 písm. a) vzťahuje aj na členské štáty, na ktoré sa vzťahuje odchýlka podľa článku 44.

Článok 12

Úlohy prevádzkovateľov prenosových sústav

Každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy je zodpovedný za:

- a) zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primerané požiadavky na prenos elektriny, prevádzku, udržiavanie a rozvoj bezpečných, spoľahlivých a efektívnych prenosových sústav za hospodárnych podmienok s náležitým ohľadom na životné prostredie;
- b) zabezpečenie primeraných prostriedkov na splnenie povinností služby;
- c) prispievanie k bezpečnosti dodávky prostredníctvom primeranej prenosovej kapacity a spoľahlivosti sústavy;
- d) riadenie tokov elektriny v sústave, berúc do úvahy výmeny s inými prepojenými sústavami. Na tento účel je prevádzkovateľ prenosovej sústavy zodpovedný za zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej elektrizačnej sústavy a v tejto súvislosti za zabezpečenie dostupnosti všetkých podporných služieb vrátane služieb poskytovaných ako reakcia na dopyt, pokiaľ je táto dostupnosť nezávislá od akejkoľvek inej prenosovej sústavy, s ktorou je jeho sústava prepojená;
- e) poskytovanie prevádzkovateľovi akejkoľvek inej sústavy, s ktorou je jeho sústava prepojená, dostatočných informácií na zabezpečenie bezpečnej a účinnej prevádzky, koordinovaného rozvoja a interoperability prepojenej sústavy;

- f) zabezpečenie nediskriminácie užívateľov sústavy alebo skupín užívateľov sústavy, najmä v prospech s ním príbuzných podnikov;
- g) poskytovanie informácií užívateľom sústavy, ktoré potrebujú pre účinný prístup do sústavy; a
- h) výber poplatkov za preťaženie a platieb v rámci kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosovej sústavy v súlade s článkom 13 nariadenia (ES) č. 714/2009, udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie a poskytovanie odôvodneného vysvetlenia v prípade zamietnutia tohto prístupu, čo monitorujú národné regulačné orgány; prevádzkovatelia prenosovej sústavy pri plnení svojich úloh podľa tohto článku v prvom rade napomáhajú integrácii trhu.

Článok 13

Nezávislí prevádzkovatelia sústav

1. Ak k 3. septembra 2009 patrí prenosová sústava vertikálne integrovanému podniku, členské štáty môžu rozhodnúť o neuplatňovaní článku 9 ods. 1 a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy na návrh vlastníka prenosovej sústavy. Toto určenie podlieha schváleniu zo strany Komisie.

2. Členský štát môže schváliť a určiť nezávislého prevádzkovateľa sústavy iba za týchto podmienok:

- a) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal, že spĺňa požiadavky uvedené v článku 9 ods. 1 písm. b), c) a d);
- b) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal, že disponuje finančnými, technickými, materiálnymi a ľudskými zdrojmi požadovanými na vykonávanie svojich úloh vyplývajúcich z ustanovení článku 12;
- c) kandidujúci prevádzkovateľ sa zaviazal, že bude plniť 10-ročný plán rozvoja sústavy, ktorý monitoruje regulačný orgán;
- d) vlastník prenosovej sústavy preukázal svoju schopnosť plniť si povinnosti vyplývajúce z ustanovení odseku 5. Na tento účel poskytne všetky návrhy zmluvných dojednaní s kandidujúcim podnikom a akýmkoľvek iným príslušným subjektom; a
- e) kandidujúci prevádzkovateľ preukázal svoju schopnosť plniť si povinnosti vyplývajúce z ustanovení nariadenia (ES) č. 714/2009 vrátane spolupráce s prevádzkovateľmi prenosových sústav na európskej a regionálnej úrovni.

3. Podniky, ktoré regulačný orgán certifikoval ako podniky, ktoré spĺňajú požiadavky článku 11 a odseku 2 tohto článku, schvaľujú a za nezávislých prevádzkovateľov sústav určujú členské štáty. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku 10 tejto smernice a článku 3 nariadenia (ES) č. 714/2009, alebo v článku 11 tejto smernice.

4. Každý nezávislý prevádzkovateľ sústavy je zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie vrátane výberu poplatkov za prístup, poplatkov za preťaženie a platieb v rámci kompenzačného mechanizmu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav v súlade s článkom 13 nariadenia (ES) č. 714/2009, ako aj za prevádzku, údržbu a rozvoj prenosovej sústavy a za zabezpečenie dlhodobej schopnosti sústavy uspokojovať primeraný dopyt prostredníctvom investičného plánovania. Pri rozvoji prenosovej sústavy je nezávislý prevádzkovateľ sústavy zodpovedný za plánovanie (vrátane postupu na udelenie povolenia) a výstavbu novej infraštruktúry a jej uvedenie do prevádzky. Na tieto účely koná nezávislý prevádzkovateľ sústavy ako prevádzkovateľ prenosovej sústavy v súlade s touto kapitolou. Vlastník prenosovej sústavy nesmie byť zodpovedný za udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie, ani za investičné plánovanie.

5. Ak bol určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, vlastník prenosovej sústavy:

- a) v plnej miere patrične spolupracuje s nezávislým prevádzkovateľom sústavy a podporuje ho na účely splnenia jeho úloh, v rámci čoho mu hlavne poskytuje všetky príslušné informácie;
- b) financuje investície, o ktorých rozhodol nezávislý prevádzkovateľ sústavy a ktoré schválil regulačný orgán, alebo dáva súhlas s ich financovaním akoukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy. Príslušné dojednania o financovaní podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Regulačný orgán sa pred týmto schválením poradí s vlastníkom prenosovej sústavy a ostatnými zainteresovanými stranami;
- c) zabezpečuje krytie zodpovednosti súvisiacej s aktívami sústavy s výnimkou zodpovednosti súvisiacej s úlohami nezávislého prevádzkovateľa sústavy; a
- d) poskytuje záruky na uľahčenie financovania akéhokoľvek rozšírenia sústavy s výnimkou tých investícií, v ktorých prípade dal podľa písmena b) svoj súhlas na financovanie ktoroukoľvek zainteresovanou stranou vrátane nezávislého prevádzkovateľa sústavy.

6. Príslušnému národnému orgánu pre hospodársku súťaž sa v úzkej spolupráci s regulačným orgánom udelia všetky príslušné právomoci na účinné monitorovanie dodržiavania povinností, ktoré vlastníkom prenosovej sústavy vyplývajú z ustanovení odseku 5.

Článok 14

Oddelenie vlastníkov prenosovej sústavy

1. Ak bol vymenovaný nezávislý prevádzkovateľ sústavy, je vlastník prenosovej sústavy, ktorý je súčasťou vertikálne integrovaného podniku, aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s prenosom.

2. S cieľom zabezpečiť nezávislosť vlastníka prenosovej sústavy uvedenej v odseku 1 sa uplatňujú tieto minimálne kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie vlastníka prenosovej sústavy sa nemôžu zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodennú výrobu, distribúciu a dodávku elektriny;
- b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie vlastníka prenosovej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že budú schopné konať nezávisle, a
- c) vlastník prenosovej sústavy vypracuje program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečí primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu, v ktorej sa uvádzajú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu regulačnému orgánu a táto správa sa uverejňuje.

3. Komisia môže prijať usmernenia na zabezpečenie úplného a efektívneho dodržiavania odseku 2 tohto článku zo strany vlastníka prenosovej sústavy. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímajú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2.

Článok 15

Dispečing a vyrovnávanie

1. Bez toho, aby bola dotknutá dodávka elektriny na základe zmluvných záväzkov vrátane tých, ktoré vyplývajú zo špecifikácií výberového konania, je prevádzkovateľ prenosovej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zodpovedný za dispečing výrobných zariadení vo svojej oblasti a za určovanie využitia spojovacích vedení s inými sústavami.

2. Dispečing výrobných zariadení a využitie spojovacích vedení sa určuje na základe kritérií, ktoré schvália národné regulačné orgány s príslušnou právomocou a ktoré musia byť objektívne, uverejnené a uplatňované nediskriminačným spôsobom, čím sa zabezpečí riadne fungovanie vnútorného trhu s elektrinou. Kritériá musia vziať do úvahy hospodársku prioritu elektriny z dostupných výrobných zariadení alebo prenosov spojovacími vedeniami a technické obmedzenia sústavy.

3. Členský štát požiada prevádzkovateľov sústavy, aby konali v súlade s článkom 16 smernice 2009/28/ES pri dispečingu výrobných zariadení využívajúcich obnoviteľné zdroje energie. Od prevádzkovateľa sústavy môže tiež požadovať, aby pri dispečingu výrobných zariadení uprednostnil kombinovanú výrobu tepla a elektriny.

4. Členský štát môže z dôvodu bezpečnosti dodávky nariadiť, aby bola daná prednosť výrobným zariadeniam používajúcim domáce primárne palivové energetické zdroje v rozsahu, ktorý v akomkoľvek kalendárnom roku neprekračuje 15 % celkovej primárnej energie potrebnej na výrobu elektriny spotrebovanej v dotknutom členskom štáte.

5. Regulačné orgány, ak tak stanovili členské štáty, alebo členské štáty požadujú, aby prevádzkovatelia prenosových sústav dodržiavali minimálne normy pre údržbu a rozvoj prenosovej sústavy vrátane kapacity prepojenia.

6. Pokiaľ vykonávajú takúto činnosť, prevádzkovatelia prenosových sústav obstarávajú energiu, ktorú používajú na krytie energetických strát, a rezervnú kapacitu vo svojich sústavách transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi.

7. Pravidlá prijaté prevádzkovateľmi prenosových sústav na vyrovnávanie odchýlok v elektrizačnej sústave musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlky. Podmienky poskytovania takýchto služieb zo strany prevádzkovateľov prenosových sústav vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú podľa metodiky zlučiteľnej s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejnia sa.

Článok 16

Zachovávanie dôvernosti informácií prevádzkovateľmi prenosových sústav a vlastníckmi prenosových sústav

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 30 alebo ktorákoľvek iná zákonná povinnosť poskytovať informácie, každý prevádzkovateľ prenosovej sústavy a každý vlastník prenosovej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom. Najmä nezverejní žiadne citlivé obchodné informácie ostatných častí podniku, pokiaľ to nie je potrebné na uskutočnenie obchodnej transakcie. S cieľom zabezpečiť úplné dodržiavanie pravidiel o oddelení informácií členské štáty zabezpečia, aby vlastníci prenosovej sústavy a zvyšok podniku nevyužívali spoločné služby ako sú spoločné právne služby, okrem čisto administratívnych funkcií a funkcií informačných technológií (IT).

2. Prevádzkovatelia prenosových sústav nesmú v súvislosti s predajom alebo nákupom elektriny realizovaným príbuznými podnikmi zneužívať citlivé obchodné informácie získané od tretích strán v súvislosti s poskytovaním alebo dojednávaním prístupu do sústavy.

3. Informácie potrebné na efektívnu hospodársku súťaž a účinné fungovanie trhu sa zverejnia. Touto povinnosťou nie je dotknuté zachovávanie dôvernosti citlivých obchodných informácií.

KAPITOLA V

NEZÁVISLÝ PREVÁDZKOVATEĽ PRENOSOVEJ SÚSTAVY

Článok 17

Aktíva, zariadenie, personál a identita

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav musia byť vybavení všetkými ľudskými, technickými, materiálnymi a finančnými zdrojmi potrebnými na plnenie svojich povinností vyplývajúcich z tejto smernice a na prenos elektriny, konkrétne:

- a) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vlastniť aktíva potrebné na prenos elektriny vrátane prenosovej sústavy;
- b) prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí zamestnávať personál potrebný na prenos elektriny vrátane plnenia všetkých úloh spojených s fungovaním podniku;
- c) prenájom personálu a poskytovanie služieb iným častiam vertikálne integrovaného podniku alebo prenájom personálu a prijímanie služieb od nich sa zakazuje. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy však môže poskytovať služby vertikálne integrovanému podniku, pokiaľ:
 - i) poskytovanie týchto služieb nediskriminuje medzi užívateľmi sústavy, je dostupné všetkým užívateľom sústavy za rovnakých podmienok a neobmedzuje ani nenaruša hospodársku súťaž v oblasti výroby alebo dodávky, a ani jej nebráni a
 - ii) regulačný orgán schválil podmienky poskytovania týchto služieb;
- d) bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku 20, prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať zo strany vertikálne integrovaného podniku včas prístupné príslušné finančné zdroje na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív na základe príslušnej žiadosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

2. Okrem činností uvedených v článku 12 prenos elektriny zahŕňa prinajmenšom tieto činnosti:

- a) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy a styk s tretími stranami a regulačnými orgánmi;
 - b) zastupovanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy v rámci Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „ENTSO pre elektrinu“);
 - c) udeľovanie prístupu tretím stranám a jeho riadenie na nediskriminačnom základe medzi užívateľmi sústavy alebo skupinami užívateľov sústavy;
 - d) výber všetkých poplatkov, ktoré sa týkajú prenosovej sústavy vrátane poplatkov za prístup a vyrovnávacích poplatkov za podporné služby, ako napríklad nákup služieb (náklady na vyrovnávanie, energia na krytie strát);
 - e) prevádzka, údržba a rozvoj bezpečnej, efektívnej a hospodárnej prenosovej sústavy;
 - f) investičné plánovanie zabezpečujúce dlhodobú schopnosť sústavy uspokojovať primeraný dopyt a zaručujúce bezpečnosť dodávky;
 - g) zakladanie vhodných spoločných podnikov, a to aj s jedným alebo viacerými prevádzkovateľmi prenosových sústav, s burzami elektriny a s ďalšími príslušnými aktérmi s cieľom vytvoriť regionálne trhy alebo uľahčiť proces liberalizácie; a
 - h) všetky služby, ktoré súvisia s fungovaním podniku vrátane právnych služieb, účtovníctva a služieb IT.
3. Prevádzkovatelia prenosových sústav majú právnu formu v súlade s článkom 1 smernice Rady 68/151/EHS⁽¹⁾.
4. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy dbá na to, aby nedošlo k zámene, pokiaľ ide o jeho podnikovú identitu, komunikáciu, označovanie a priestory, v súvislosti so samostatnou identitou vertikálne integrovaného podniku alebo akejkolvek jeho časti.
5. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy s nijakou časťou vertikálne integrovaného podniku spoločne nevyužíva systémy ani zariadenia IT, fyzické priestory ani systémy na ochranu pred neoprávneným vstupom, ani tých istých poradcov či externých dodávateľov systémov alebo zariadení IT, ani systémov na ochranu pred neoprávneným vstupom.
6. Účtovníctvo prevádzkovateľov prenosových sústav overujú iní audítori než tí, ktorí overujú účtovníctvo vertikálne integrovaného podniku alebo jeho časti.

⁽¹⁾ Prvá smernica Rady 68/151/EHS z 9. marca 1968 o koordinácii ochranných opatrení, ktoré členské štáty vyžadujú od obchodných spoločností na ochranu záujmov spoločníkov a tretích osôb v zmysle druhého odseku článku 58 zmluvy s cieľom zabezpečiť rovnocennosť týchto ochranných opatrení v rámci celého Spoločenstva (Ú. v. ES L 65, 14.3.1968, s. 8).

Článok 18

Nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia dozorného orgánu podľa článku 20, prevádzkovateľ prenosovej sústavy má:

- a) účinné rozhodovacie práva nezávislé od vertikálne integrovaného podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj prenosovej sústavy, a
- b) oprávnenie na získavanie peňazí na kapitálovom trhu najmä prostredníctvom pôžičiek a zvyšovaním základného imania.

2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vždy koná tak, aby zabezpečil, že má dostatočné zdroje, ktoré potrebuje na správne a efektívne vykonávanie prenosu a rozvoj a údržbu efektívnej, bezpečnej a hospodárnej prenosovej sústavy.

3. Dcérske spoločnosti vertikálne integrovaného podniku, ktoré vykonávajú výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, nesmú vlastniť žiadny priamy ani nepriamy podiel v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nesmie vlastniť priamy ani nepriamy podiel v žiadnej dcérskej spoločnosti vertikálne integrovaného podniku, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť, ani nesmie prijímať dividendy ani žiadny finančný výnos z tejto dcérskej spoločnosti.

4. Celková riadiaca štruktúra a podnikové stanovy prevádzkovateľa prenosovej sústavy musia zabezpečovať skutočnú nezávislosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy v súlade s touto kapitolou. Vertikálne integrovaný podnik neurčuje priamo ani nepriamo konkurenčné správanie prevádzkovateľa prenosovej sústavy, pokiaľ ide o každodennú činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenie siete alebo činnosti potrebné na prípravu 10-ročného plánu rozvoja sústavy, ktorý sa vypracuje podľa článku 22.

5. Prevádzkovatelia prenosových sústav pri plnení svojich úloh podľa článku 12 a článku 17 ods. 2 tejto smernice a v súlade s článkami 14, 15, a 16 nariadenia (ES) č. 714/2009 nediskriminujú rôzne osoby ani subjekty a neobmedzujú hospodársku súťaž pri výrobe alebo dodávke, ani ju nenarúšajú a nebránia jej.

6. Vo všetkých obchodných a finančných vzťahoch medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy vrátane pôžičiek od prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre vertikálne integrovaný podnik sa dodržiavajú trhové podmienky. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy vedie podrobné záznamy o týchto obchodných a finančných vzťahoch a na požiadanie ich sprístupňuje regulačnému orgánu.

7. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy predkladá regulačnému orgánu na schválenie všetky obchodné a finančné dohody s vertikálne integrovaným podnikom.

8. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy informuje regulačný orgán o finančných zdrojoch uvedených v článku 17 ods. 1 písm. d), ktoré má k dispozícii na budúce investičné projekty a/alebo nahradenie existujúcich aktív.

9. Vertikálne integrovaný podnik sa zdrží každého konania, ktoré by mohlo brániť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo ho poškodzovať pri plnení jeho povinností vyplývajúcich z tejto kapitoly a nebude od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby na plnenie týchto povinností získal povolenie od vertikálne integrovaného podniku.

10. Dotknutý členský štát schvaľuje a za prevádzkovateľa prenosovej sústavy určuje podnik, ktorý regulačný orgán certifikoval ako podnik, ktorý spĺňa požiadavky tejto kapitoly. Uplatňuje sa certifikačný postup uvedený buď v článku 10 tejto smernice a článku 3 nariadenia (ES) č. 714/2009, alebo v článku 11 tejto smernice.

Článok 19

Nezávislosť personálu a vedenia prevádzkovateľa prenosovej sústavy

1. Rozhodnutia o vymenovaní a opätovnom vymenovaní, pracovných podmienkach vrátane odmeňovania a ukončení funkčného obdobia osôb, ktoré sú zodpovedné za riadenie, a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy prijíma dozorný orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ktorý sa vymenúva v súlade s článkom 20.

2. Identita osôb, ktoré dozorný orgán navrhuje na vymenovanie alebo opätovné vymenovanie za osoby zodpovedné za vrcholné riadenie a/alebo za členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, podmienky, ktoré sa týkajú funkčného obdobia týchto osôb, jeho dĺžky a ukončenia, ako aj odôvodnenie každého návrhu rozhodnutia o ukončení tohto funkčného obdobia, sa oznamujú regulačnému orgánu. Podmienky a rozhodnutia uvedené v odseku 1 sa stávajú záväznými, len ak regulačný orgán nevzniesol námietky do troch týždňov po oznámení.

Regulačný orgán môže vzniesť námietky voči rozhodnutiam uvedeným v odseku 1:

- a) ak sa objavia pochybnosti o profesionálnej nezávislosti osoby, ktorá je navrhnutá na vymenovanie za osobu zodpovednú za riadenie a/alebo za člena správneho orgánu alebo
- b) v prípade predčasného ukončenia funkčného obdobia, ak existujú pochybnosti v súvislosti s dôvodmi tohto predčasného ukončenia.

3. Vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku ani k akejkoľvek z jeho častí alebo jeho majoritným akcionárom okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmie priamo ani nepriamo existovať žiadna profesionálna pozícia, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah počas troch rokov pred vymenovaním osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správneho orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktorých sa vzťahuje tento odsek.

4. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo či nepriamo vo vzťahu k akejkoľvek inej časti vertikálne integrovaného podniku ani jeho akcionárom, ktorí získali kontrolu, žiadnu inú profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem alebo obchodný vzťah.

5. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov a zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať priamo ani nepriamo žiadny podiel v žiadnej časti vertikálne integrovaného podniku okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ani od nej nesmú priamo či nepriamo prijímať žiadne finančné výhody. Ich odmeňovanie nesmie závisieť od činností či výsledkov vertikálne integrovaného podniku, ale len od činností alebo výsledkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

6. Účinné práva na odvolanie sa na regulačný orgán sa zaručujú v prípade každej sťažnosti, ktorú vznesú osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy proti predčasnému ukončeniu ich funkčného obdobia.

7. Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy nesmú mať vo vzťahu k akejkoľvek časti vertikálne integrovaného podniku ani jeho akcionárom, ktorí získali kontrolu, okrem prevádzkovateľa prenosovej sústavy, počas najmenej štyroch rokov od ukončenia svojho funkčného obdobia v prevádzkovateľovi prenosovej sústavy žiadnu profesijnú pozíciu, zodpovednosť, záujem ani obchodný vzťah.

8. Odsek 3 sa uplatňuje na väčšinu osôb zodpovedných za riadenie a/alebo členov správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

Osoby zodpovedné za riadenie a/alebo členovia správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, na ktoré sa nevzťahuje odsek 3, nesmú vo vertikálne integrovanom podniku vykonávať žiadnu riadiacu alebo inú významnú činnosť počas najmenej šiestich mesiacov pred svojim vymenovaním.

Prvý pododsek tohto odseku a odseky 4 až 7 sa uplatňujú na všetky osoby vo výkonnom vedení a všetky osoby, ktorým sú tieto osoby priamo nadriadené vo veciach týkajúcich sa prevádzky, údržby a rozvoja sústavy.

Článok 20

Dozorný orgán

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí mať dozorný orgán, ktorý je poverený prijímaním rozhodnutí, ktoré môžu významne ovplyvniť hodnotu aktív spoločníkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, najmä rozhodnutí, ktoré sa týkajú schválenia ročných a dlhodobějších finančných plánov, úrovne zadĺženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy a výšky dividend vyplácaných spoločníkom. Medzi rozhodnutia, ktoré patria do pôsobnosti dozorného orgánu, nepatria rozhodnutia, ktoré sa týkajú

každodennej činnosti prevádzkovateľa prenosovej sústavy a riadenia sústavy ani činností potrebných na prípravu 10-ročného plánu rozvoja sústavy, ktorý sa vypracuje podľa článku 22.

2. Dozorný orgán tvoria členovia zastupujúci vertikálne integrovaný podnik, členovia zastupujúci akcionárov tretích strán a v prípade, že to ustanovujú príslušné právne predpisy členského štátu, členovia zastupujúci iné zainteresované strany, ako sú napríklad zamestnanci prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

3. Článok 19 ods. 2 prvý pododsek a článok 19 ods. 3 až 7 sa vzťahujú minimálne na polovicu členov dozorného orgánu zníženú o jedného člena.

Článok 19 ods. 2 druhý pododsek písm. b) sa vzťahuje na všetkých členov dozorného orgánu.

Článok 21

Program súladu a subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu

1. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia prenosových sústav vypracovali a plnili program súladu, v ktorom sa stanovujú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečia primerané monitorovanie plnenia tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Program podlieha schváleniu regulačným orgánom. Bez toho, aby boli dotknuté právomoci národného regulátora, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu nezávisle monitoruje plnenie programu.

2. Dozorný orgán vymenúva subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu, pričom tento postup podlieha schváleniu regulačným orgánom. Regulačný orgán môže schválenie subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu odmietnuť len pre nedostatočnú nezávislosť alebo nedostatočné odborné schopnosti. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu môže byť fyzická alebo právnická osoba. Na subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa vzťahuje článok 19 ods. 2 až 8.

3. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu zodpovedá za:

- a) monitorovanie plnenia programu súladu;
- b) vypracovanie výročnej správy, v ktorej uvedie opatrenia prijaté na plnenie programu súladu, a za jej predloženie regulačnému orgánu;
- c) podávanie správ dozornému orgánu a vydávanie odporúčaní týkajúcich sa programu súladu a jeho plnenia;
- d) podávanie správ regulačnému orgánu o každom závažnom porušení týkajúcom sa plnenia programu súladu; a
- e) podávanie správ regulačnému orgánu o každom obchodnom a finančnom vzťahu medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

4. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu predkladá regulačnému orgánu návrhy rozhodnutí o investičnom pláne alebo jednotlivých investíciách do sústavy. Predkladá ich najneskôr vo chvíli, keď riadiaci a/alebo príslušný správny orgán prevádzkovateľa prenosovej sústavy predkladajú tieto návrhy dozornému orgánu.

5. Ak vertikálne integrovaný podnik na valnom zhromaždení alebo prostredníctvom hlasovania členov dozorného orgánu, ktorých vymenoval, zabránil prijatiu rozhodnutia, čím sa zabránilo investícii, ktorá sa podľa 10-ročného plánu rozvoja sústavy mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, alebo sa dosiahol jej odklad, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu o tom informuje regulačný orgán, ktorý potom koná v súlade s článkom 22.

6. Podmienky, ktoré sa týkajú mandátu alebo podmienok zamestnávania subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu vrátane doby trvania jeho mandátu, podliehajú schváleniu regulačným orgánom. Tieto podmienky zabezpečujú nezávislosť subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu a poskytujú mu všetky potrebné zdroje na vykonávanie jeho povinností. Počas svojho mandátu nesmie subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu priamo či nepriamo zastávať žiadnu inú pracovnú pozíciu, mať zodpovednosť alebo záujem vo vzťahu k vertikálne integrovanému podniku alebo jeho akejkolvek časti alebo k jeho majoritným vlastníkom podielov.

7. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu podáva regulačnému orgánu pravidelné ústne alebo písomné správy a má právo podávať pravidelné ústne alebo písomné správy dozornému orgánu prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

8. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa môže zúčastňovať všetkých zasadnutí riadiacích alebo správnych orgánov prevádzkovateľa prenosovej sústavy, zasadnutí dozorného orgánu a valných zhromaždení. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu sa zúčastňuje všetkých zasadnutí, na ktorých sa rokuje o týchto záležitostiach:

- a) podmienky prístupu do sústavy uvedené v nariadení (ES) č. 714/2009, najmä pokiaľ ide o tarify, služby týkajúce sa prístupu tretích strán, pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, transparentnosť, vyrovňovanie a sekundárne trhy;
- b) projekty vykonané na účely prevádzky, údržby a rozvoja prenosovej sústavy vrátane investícií na prepojenie a pripojenie;
- c) nákup alebo predaj energie potrebnej na prevádzku prenosovej sústavy.

9. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu monitoruje dodržiavanie ustanovení článku 16 zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy.

10. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup ku všetkým príslušným údajom, do všetkých kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy a ku všetkým informáciám potrebným na plnenie svojej úlohy.

11. Dozorný orgán môže po predchádzajúcom schválení regulačným orgánom odvolať subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu. Na žiadosť regulačného orgánu odvolá subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu z dôvodu nedostatočnej nezávislosti alebo odborných schopností.

12. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu má prístup do kancelárií prevádzkovateľa prenosovej sústavy bez predchádzajúceho oznámenia.

Článok 22

Rozvoj sústavy a právomoci na prijímanie investičných rozhodnutí

1. Prevádzkovatelia prenosových sústav každoročne predkladajú regulačnému orgánu 10-ročný plán rozvoja sústavy založený na súčasnej a plánovanej ponuke a dopyte, po tom, čo konzultovali so všetkými zainteresovanými stranami. Plán rozvoja sústavy obsahuje účinné opatrenia na zaručenie primeranosti sústavy a bezpečnosti dodávky.

2. Tento 10-ročný plán rozvoja sústavy predovšetkým:

- a) uvádza pre účastníkov trhu hlavné prenosové infraštruktúry, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch;
- b) uvádza všetky investície, ktoré už boli schválené, a nové investície, ktoré sa budú musieť zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch; a
- c) ustanovuje časový rámec všetkých investičných projektov.

3. Pri príprave 10-ročného plánu rozvoja sústavy prevádzkovateľ prenosovej sústavy vypracuje primerané odhady vývoja výroby, dodávky, spotreby a výmen s inými krajinami, pričom zohľadní investičné plány pre regionálne sústavy a sústavy pre celé Spoločenstvo.

4. Regulačný orgán otvorene a transparentne konzultuje 10-ročný plán rozvoja sústavy so všetkými súčasnými alebo potenciálnymi užívateľmi sústavy. Od osôb alebo podnikov, ktoré tvrdia, že sú potenciálni užívatelia sústavy, sa môže vyžadovať, aby toto tvrdenie zdôvodnili. Regulačný orgán uverejní výsledky konzultačného postupu, najmä možné investičné potreby.

5. Regulačný orgán preskúma, či sa 10-ročný plán rozvoja sústavy vzťahuje na všetky investičné potreby, ktoré sa označili počas konzultačného postupu, a či je v súlade s nezáväzným 10-ročným plánom rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo (plán rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo) uvedeným v článku 8 ods. 3 písm. b) nariadenia (ES) č. 714/2009. V prípade akýchkoľvek pochybností o jeho súlade s plánom rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo regulačný orgán konzultuje s agentúrou. Regulačný orgán môže vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby svoj 10-ročný plán rozvoja sústavy zmenil.

6. Regulačný orgán monitoruje a hodnotí vykonávanie 10-ročného plánu rozvoja sústavy.

7. Tam, kde prevádzkovateľ prenosovej sústavy nezrealizuje z iných dôvodov ako z nadradených dôvodov, ktoré sa vymykajú jeho kontrole, investíciu, ktorá sa podľa 10-ročného plánu rozvoja sústavy mala zrealizovať v nasledujúcich troch rokoch, členské štáty s cieľom zabezpečiť realizáciu danej investície zabezpečia, aby v prípade, že táto investícia je na základe najnovšieho 10-ročného plánu rozvoja sústavy stále relevantná, mal regulačný orgán povinnosť prijať aspoň jedno z týchto opatrení:

- a) vyžadovať od prevádzkovateľa prenosovej sústavy, aby zrealizoval danú investíciu,
- b) zorganizovať v súvislosti s danou investíciou výberové konanie otvorené pre všetkých investorov, alebo
- c) uložiť prevádzkovateľovi prenosovej sústavy povinnosť akceptovať zvýšenie základného imania na financovanie potrebných investícií a umožniť nezávislým investorom, aby mali podiel na imaní.

Ak regulačný orgán využil svoje oprávnenie podľa písmena b) prvého pododseku, môže od prevádzkovateľa prenosovej sústavy vyžadovať, aby súhlasil s jedným alebo viacerými z týchto opatrení:

- a) financovanie akoukoľvek treťou stranou;
- b) výstavba akoukoľvek treťou stranou;
- c) vybudovanie príslušných nových aktív;
- d) prevádzkovanie príslušných nových aktív.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne investorom všetky informácie potrebné na realizáciu investície, pripojí nové aktíva do prenosovej sústavy a celkovo vyvinie najlepšie úsilie s cieľom uľahčiť realizáciu investičného projektu.

Príslušné finančné dojednania podliehajú schváleniu regulačným orgánom.

8. Tam, kde regulačný orgán využil svoje oprávnenie podľa odseku 7 prvého pododseku, na náklady na dané investície sa vzťahujú príslušné predpisy o tarifách.

Článok 23

Rozhodovacie právomoci týkajúce sa pripojenia nových elektrární do prenosovej sústavy

1. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy musí vypracovať a uverejniť transparentné a účinné postupy na nediskriminačné pripojenie nových elektrární do prenosovej sústavy. Tieto postupy podliehajú schváleniu národnými regulačnými orgánmi.

2. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť pripojenie novej elektrárne z dôvodu možných obmedzení dostupných kapacít sústavy v budúcnosti, ako napríklad preťaženie vo vzdialených častiach prenosovej sústavy. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy poskytne potrebné informácie.

3. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy nie je oprávnený odmietnuť nový bod pripojenia z dôvodu, že tým vzniknú dodatočné náklady spojené s potrebným zvýšením kapacity prvkov sústavy, ktoré sú v blízkosti k bodu pripojenia.

KAPITOLA VI

PREVÁDZKA DISTRIBUČNEJ SÚSTAVY

Článok 24

Určenie prevádzkovateľov distribučných sústav

Členské štáty určia alebo vyžadujú, aby podniky, ktoré vlastnia alebo sú zodpovedné za distribučné sústavy, určili jedného alebo viacerých prevádzkovateľov distribučných sústav na obdobie určené členskými štátmi vzhľadom na zväzovanie účinnosti a hospodárskej rovnováhy. Členské štáty zabezpečia, aby prevádzkovatelia distribučných sústav konali v súlade s článkami 25, 26 a 27.

Článok 25

Úlohy prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedá za zabezpečenie toho, že sústava dlhodobo vyhovuje odôvodneným požiadavkám na distribúciu elektriny, za prevádzku, údržbu a v závislosti od ekonomických podmienok za rozvoj bezpečnej, spoľahlivej a účinnej distribučnej sústavy elektriny vo svojej oblasti s náležitým ohľadom na životné prostredie a energetickú účinnosť.

2. V žiadnom prípade nesmie diskriminovať užívateľov sústavy alebo skupiny užívateľov sústavy, najmä nie v prospech svojich príbuzných podnikov.

3. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy poskytuje užívateľom sústavy informácie, ktoré potrebujú na účinný prístup do sústavy a jej užívanie.

4. Členský štát môže pri dispečingu výrobných zariadení od prevádzkovateľa distribučnej sústavy požadovať, aby dával prednosť výrobným zariadeniam využívajúcim obnoviteľné zdroje energie alebo odpad alebo vyrábajúcim kombinované teplo a elektrinu.

5. Každý prevádzkovateľ distribučnej sústavy, pokiaľ vykonáva takúto činnosť, zabezpečuje energiu na pokrývanie energetických strát a rezervné kapacity v sústave transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi. Touto požiadavkou nie sú dotknuté práva na používanie elektriny získanej na základe zmlúv uzatvorených pred 1. januárom 2002.

6. Pokiaľ je prevádzkovateľ distribučnej sústavy zodpovedný za vyrovnávanie distribučnej sústavy, pravidiel, ktoré prijíma na tento účel, vrátane pravidiel účtovania poplatkov užívateľom ich sústav za odchýlku musia byť objektívne, transparentné a nediskriminačné. Podmienky poskytovania takýchto služieb prevádzkovateľmi distribučných sústav vrátane pravidiel a taríf sa stanovujú v súlade s článkom 37 ods. 6 nediskriminačným spôsobom, ktorý odzrkadľuje náklady, a uverejňujú sa.

7. Pri plánovaní rozvoja distribučnej sústavy prevádzkovateľ distribučnej sústavy zvažuje opatrenia na riadenie energetickej účinnosti/riadenie na strane dopytu a/alebo distribuovanú výrobu, ktoré by mohli nahradiť potrebu modernizácie alebo nahradenia elektrárenských kapacít.

Článok 26

Oddelenie prevádzkovateľov distribučných sústav

1. Keď je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je aspoň z hľadiska svojej právnej formy, organizácie a rozhodovania nezávislý od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Týmto pravidlami nevzniká povinnosť oddeliť vlastníctvo aktív prevádzkovateľa distribučnej sústavy od vertikálne integrovaného podniku.

2. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, je okrem požiadaviek uvedených v odseku 1 nezávislý i z hľadiska svojej organizácie a rozhodovania od iných činností, ktoré nesúvisia s distribúciou. Aby sa to mohlo dosiahnuť, uplatňujú sa minimálne tieto kritériá:

- a) osoby zodpovedné za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy sa nesmú zúčastňovať na podnikových štruktúrach integrovaného elektroenergetického podniku priamo alebo nepriamo zodpovedného za každodenné fungovanie výroby, prenosu a dodávky elektriny;
- b) musia sa prijať vhodné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa profesionálne záujmy osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa distribučnej sústavy brali do úvahy spôsobom zaručujúcim, že sú schopné konať nezávisle;
- c) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí mať účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného elektroenergetického podniku, pokiaľ ide o aktíva, ktoré sú potrebné na prevádzku, údržbu alebo rozvoj sústavy. Na účely plnenia týchto úloh musí prevádzkovateľ distribučnej sústavy disponovať potrebnými zdrojmi vrátane ľudských, technických, materiálnych a finančných zdrojov. Toto by nemalo brániť

existencii náležitých koordinačných mechanizmov na zabezpečenie toho, aby boli chránené práva materskej spoločnosti dohliadať nad hospodárením a riadením, pokiaľ ide o návratnosť aktív v dcérskej spoločnosti regulovanej nepriamo v súlade s článkom 37 ods. 6 Materskej spoločnosti toto konkrétne umožňuje schvaľovať ročný finančný plán alebo akýkoľvek zodpovedajúci nástroj prevádzkovateľa distribučnej sústavy a stanovovať celkové limity pre úroveň zadĺženia dcérskej spoločnosti. Materskej spoločnosti sa tým nepovoľuje vydávať pokyny týkajúce sa každodennej prevádzky, ani pokiaľ ide o jednotlivé rozhodnutia týkajúce sa výstavby alebo modernizácie distribučných vedení, ktoré nepresahujú podmienky schváleného finančného plánu alebo ktoréhokoľvek zodpovedajúceho nástroja; a

- d) prevádzkovateľ distribučnej sústavy musí vypracovať program súladu, v ktorom sa uvedú opatrenia prijaté na zabezpečenie vylúčenia diskriminačného správania, a zabezpečí primerané monitorovanie dodržiavania tohto programu. V programe súladu sa stanovujú špecifické povinnosti zamestnancov na splnenie tohto cieľa. Výročnú správu, v ktorej sa uvedú prijaté opatrenia, predkladá osoba alebo subjekt zodpovedný za monitorovanie programu súladu, subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu prevádzkovateľa distribučnej sústavy, regulačnému orgánu uvedenému v článku 35 ods. 1 a táto správa sa uverejňuje. Subjekt zodpovedný za zabezpečenie súladu prevádzkovateľa distribučnej sústavy je úplne nezávislý a má prístup ku všetkým informáciám prevádzkovateľa distribučnej sústavy a prepojených podnikov potrebným na splnenie svojej úlohy.

3. Ak je prevádzkovateľ distribučnej sústavy súčasťou vertikálne integrovaného podniku, členské štáty zabezpečia, aby sa činnosti prevádzkovateľa distribučnej sústavy monitorovali regulačnými alebo inými príslušnými subjektmi, aby nemohol svoju vertikálnu integráciu využiť na narušenie hospodárskej súťaže. Vertikálne integrovaní prevádzkovatelia distribučných sústav musia pri svojej komunikácii a označovaní dbať najmä na to, aby nedošlo k zámene v súvislosti so samostatnou identitou dodávateľskej pobočky vertikálne integrovaného podniku.

4. Členské štáty sa môžu rozhodnúť neuplatňovať odseky 1, 2 a 3 na integrované elektroenergetické podniky, ktoré poskytujú služby menej než 100 000 pripojeným odberateľom alebo obsluhujú malé izolované sústavy.

Článok 27

Povinnosť zachovania dôvernosti informácií prevádzkovateľmi distribučných sústav

Bez toho, aby bol dotknutý článok 30 alebo ktorákoľvek iná zákonná povinnosť zverejňovať informácie, prevádzkovateľ distribučnej sústavy zachováva dôvernosť citlivých obchodných informácií získaných v priebehu vykonávania svojej obchodnej činnosti a zabráni tomu, aby boli informácie o jeho vlastných činnostiach, ktoré môžu byť z obchodného hľadiska výhodné, zverejnené diskriminačným spôsobom.

Článok 28

Uzavreté distribučné sústavy

1. Členské štáty môžu stanoviť, že národné regulačné alebo iné príslušné orgány budú klasifikovať sústavu na distribúciu elektriny v rámci geograficky vymedzeného priemyselného, obchodného alebo zdieľaného miesta služby, ktorou sa bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, nezasobujú odberatelia elektriny v domácnosti, ako uzavretú distribučnú sústavu, ak:

- a) sú prevádzkové alebo výrobné postupy užívateľov tejto sústavy z osobitných technických alebo bezpečnostných dôvodov integrované alebo
- b) táto sústava distribuuje elektrinu primárne vlastníčkovi alebo prevádzkovateľovi sústavy alebo jeho príbuzným podnikom.

2. Členské štáty môžu stanoviť, aby národné regulačné orgány vyňali prevádzkovateľa uzavretej distribučnej sústavy z:

- a) požiadaviek podľa článku 25 ods. 5 týkajúcich sa zabezpečovania využívanej energie na pokrývanie energetických strát a rezervné kapacity vo vlastnej sústave v súlade s transparentnými, nediskriminačnými a trhovými postupmi;
- b) požiadavky podľa článku 32 ods. 1, aby tarify alebo metódy ich výpočtu boli pred nadobudnutím ich účinnosti schválené v súlade s článkom 37.

3. Ak sa udelí výnimka podľa odseku 2, uplatniteľné tarify alebo metódy ich výpočtu sa prehodnotia a schvália v súlade s článkom 37 na žiadosť užívateľa uzavretej distribučnej sústavy.

4. Príležitostné využívanie distribučnej sústavy malým počtom domácností, ktorých členovia sú v zamestnaneckom alebo inom vzťahu k vlastníčkovi distribučnej sústavy a ktoré sa nachádzajú v oblasti, ktorú zásobuje uzavretá distribučná sústava, nevyklučuje poskytnutie výnimiek podľa odseku 2.

Článok 29

Kombinovaný prevádzkovateľ

Článok 26 ods. 1 nebráni činnosti prevádzkovateľa kombinovanej prenosovej a distribučnej sústavy za predpokladu, že tento prevádzkovateľ dodržiava ustanovenia článku 9 ods. 1 alebo článkov 13 a 14 alebo kapitoly V alebo sa naň vzťahuje článok 44 ods. 2.

KAPITOLA VII

ODDELENIE A TRANSPARENTNOSŤ ÚČTOVNÍCTVA

Článok 30

Právo prístupu k účtovníctvu

1. Členské štáty alebo ktorýkoľvek príslušný orgán, ktorý členské štáty určia, vrátane regulačných orgánov uvedených

v článku 35, majú do tej miery, do akej je to potrebné na vykonávanie ich činnosti, právo na prístup k účtovníctvu elektroenergetických podnikov podľa článku 31.

2. Členské štáty a ktorýkoľvek určený príslušný orgán vrátane regulačných orgánov zachovávajú dôvernosť citlivých obchodných informácií. Členské štáty môžu stanoviť zverejňovanie takýchto informácií, pokiaľ je to potrebné na vykonávanie činností príslušných orgánov.

Článok 31

Oddelenie účtovníctva

1. Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby bolo účtovníctvo elektroenergetických podnikov vedené v súlade s odsekmi 2 a 3.

2. Elektroenergetické podniky bez ohľadu na svoje vlastnícke vzťahy alebo právnu formu vypracúvajú, predkladajú na audit a uverejňujú svoje ročné účtovné závierky v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré sa týkajú ročnej účtovnej závierky spoločností s ručením obmedzeným, prijatými podľa štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností (*), vychádzajúcej z článku 44 ods. 2 písm. g) (¹) zmluvy.

Podniky, ktoré nemajú zákonnú povinnosť uverejňovať svoje účtovné závierky, uchovávajú v sídle spoločnosti kópiu, ktorá je určená pre verejnosť.

3. Elektroenergetické podniky vedú vo svojom vnútornom účtovníctve oddelené účtovníctvo pre každú zo svojich prenosových a distribučných činností tak, ako by to museli robiť v prípade, keby každú zo spomínaných činností vykonával samostatný podnik, s cieľom zabrániť diskriminácii, krížovým dotáciám a narušaniu hospodárskej súťaže. Vedú účtovníctvo, ktoré možno konsolidovať, aj pre iné činnosti v oblasti elektroenergetiky netýkajúce sa prenosu a distribúcie. Do 1. júla 2007 vedú oddelené účtovníctvo pre dodávky oprávneným odberateľom a dodávky neoprávneným odberateľom. V účtovníctve sa uvádzajú výnosy z vlastníctva prenosovej alebo distribučnej sústavy. Pokiaľ je to vhodné, vedú konsolidované účtovníctvo pre iné činnosti mimo oblasti elektroenergetiky. Vnútorné účtovné výkazy zahŕňajú súvahu a výkaz ziskov a strát pre každú činnosť.

4. Auditom uvedeným v odseku 2 sa overuje najmä to, či sa dodržiava povinnosť zabráňovať diskriminácii a krížovým dotáciám, ako je uvedené v odseku 3.

(*) Ú. v. ES L 222, 14.8.1978, s. 11.

(¹) Názov smernice 78/660/EHS sa upravil tak, aby zohľadnil prečíslovanie článkov Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v súlade s článkom 12 Amsterdamskej zmluvy; pôvodne sa odkazovalo na článok 54 ods. 3 písm. g).

KAPITOLA VIII

ORGANIZÁCIA PRÍSTUPU DO SÚSTAVY

Článok 32

Prístup tretích strán

1. Členské štáty zabezpečia zavedenie systému pre prístup tretích strán do prenosových a distribučných sústav na základe uverejnených taríf platných pre všetkých oprávnených odberateľov a uplatňovaných objektívne a bez diskriminácie medzi užívateľmi sústavy. Členské štáty zabezpečia, aby tieto tarify alebo metodiky ich výpočtu boli pred nadobudnutím účinnosti schválené v súlade s článkom 37, a aby tieto tarify a metodiky – ak sú schváľované iba metodiky – boli pre nadobudnutím účinnosti uverejnené.

2. Prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy môže odmietnuť prístup, ak chýba potrebná kapacita. Pre takéto odmietnutia sa musia uviesť náležité opodstatnené dôvody, najmä so zreteľom na článok 3 a založené na objektívnych a technicky a ekonomicky odôvodnených kritériách. Regulačné orgány, ak tak stanovia členské štáty, alebo členské štáty, zabezpečia, aby sa tieto kritériá dôsledne uplatňovali a aby užívateľ sústavy, ktorému bol odmietnutý prístup, mohol využiť postup na urovanie sporu. V prípade odmietnutia prístupu regulačné orgány tiež zabezpečia, pokiaľ je to vhodné, aby prevádzkovateľ prenosovej alebo distribučnej sústavy poskytol príslušné informácie o opatreniach, ktoré budú potrebné pre posilnenie sústavy. Strane, ktorá o takéto informácie požiada, môže byť vyúčtovaný primeraný poplatok odrážajúci náklady na poskytnutie takýchto informácií.

Článok 33

Otváranie trhu a reciprocita

1. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnení odberatelia boli:
 - a) do 1. júla 2004 oprávnenými odberateľmi určenými v článku 19 ods. 1 až 3 smernice 96/92/ES. Členské štáty uverejnia do 31. januára každého roka kritériá pre definovanie takýchto oprávnených odberateľov;
 - b) od 1. júla 2004 všetci odberatelia elektriny okrem domácnosti;
 - c) od 1. júla 2007 všetci odberatelia.
2. S cieľom zabrániť odchýlke pri otváraní trhov s elektrinou:
 - a) zmluvy na dodávky elektriny s oprávneným odberateľom v systave iného členského štátu nie sú zakázané, ak sa odberateľ považuje za oprávneného v oboch príslušných sústavách; a

- b) v prípadoch, keď sa transakcie opísané v písmene a) odmietnu preto, že odberateľ je oprávneným iba v jednej z týchto dvoch sústav, môže Komisia, berúc do úvahy situáciu na trhu a spoločný záujem, nariadiť odmietajúcej strane vykonať požadovanú dodávku na žiadosť členského štátu, kde sa oprávnený odberateľ nachádza.

Článok 34

Priame vedenia

1. Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, ktoré umožnia, aby:
 - a) všetci výrobcovia elektriny a dodávateľské elektroenergetické podniky usadené na ich území zásobovali ich vlastné zariadenia, dcérske spoločnosti a oprávnených odberateľov prostredníctvom priameho vedenia; a
 - b) každý oprávnený odberateľ na ich území bol zásobovaný prostredníctvom priameho vedenia výrobcom a dodávateľskými podnikmi.
2. Členské štáty stanovujú kritériá pre udeľovanie povolení na výstavbu priamych vedení na svojom území. Tieto kritériá musia byť objektívne a nediskriminačné.
3. Možnosť zásobovania elektrinou prostredníctvom priameho vedenia podľa odseku 1 tohto článku neovplyvňuje možnosť uzatvárania zmlúv na dodávku elektriny podľa článku 32.
4. Členské štáty môžu vydať povolenie na výstavbu priameho vedenia za predpokladu odmietnutia prístupu do sústavy podľa potreby na základe článku 32, alebo začatia konania na urovanie sporu podľa článku 37.
5. Členské štáty môžu odmietnuť udeliť povolenie na priame vedenie, ak by udelenie takéhoto povolenia porušilo článok 3. Takéto odmietnutie musí byť náležité odôvodnené.

KAPITOLA IX

NÁRODNÉ REGULAČNÉ ORGÁNY

Článok 35

Určenie a nezávislosť regulačných orgánov

1. Každý členský štát určí na vnútroštátnej úrovni jeden národný regulačný orgán.
2. Odsekom 1 tohto článku nie je dotknuté určovanie iných regulačných orgánov na regionálnej úrovni v niektorých členských štátoch za predpokladu, že v súlade s článkom 14 ods. 1 nariadenia (ES) č. 713/2009 existuje jeden vysoký predstaviteľ na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni Spoločenstva v rámci rady regulačných orgánov agentúry.

3. Odchyľne od odseku 1 tohto článku môže členský štát určiť regulačné orgány pre malé sústavy v geograficky samostatných regiónoch, ktoré mali v roku 2008 nižšiu spotrebu ako 3 % celkovej spotreby členského štátu, ktorého sú súčasťou. Touto výnimkou nie je dotknuté vymenovanie jedného vysokého predstaviteľa v súlade s článkom 14 ods. 1 nariadenia (ES) č. 713/2009 na účely zastupovania a kontaktné účely na úrovni Spoločenstva v rámci rady regulačných orgánov agentúry.

4. Členské štáty zaručia nezávislosť regulačného orgánu a zabezpečia, aby vykonával svoje právomoci nestranným a transparentným spôsobom. Členské štáty na tento účel zabezpečia, aby bol regulačný orgán pri vykonávaní regulačných úloh, ktoré mu boli uložené na základe tejto smernice a súvisiacich právnych predpisov:

- a) právne oddelený a funkčne nezávislý od každého iného verejnoprávneho alebo súkromného subjektu;
- b) aby jeho personál a osoby zodpovedné za jeho riadenie:
 - i) konali nezávisle od akýchkoľvek trhových záujmov a
 - ii) pri plnení regulačných úloh nepožadovali ani neprijímali priame pokyny od žiadneho štátneho ani iného verejnoprávneho alebo súkromného subjektu. Touto požiadavkou nie je dotknutá prípadná úzka spolupráca s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi ani všeobecné politické usmernenia, ktoré vydáva vláda a ktoré sa netýkajú regulačných právomocí a povinností podľa článku 37.

5. S cieľom chrániť nezávislosť regulačného orgánu členské štáty zabezpečia najmä, aby:

- a) regulačný orgán mohol nezávisle od akéhokoľvek politického subjektu samostatne prijímať rozhodnutia, disponoval oddelenými ročnými rozpočtovými prostriedkami a bol nezávislý pri plnení vyčleneného rozpočtu a aby mal primerané ľudské a finančné zdroje na plnenie svojich povinností;
- b) členovia predstavenstva regulačného orgánu alebo, ak takéto predstavenstvo neexistuje, najvyššie vedenie regulačného orgánu bolo vymenované na dobu určitú v trvaní piatich až siedmich rokov s možnosťou jedného predĺženia.

So zreteľom na písm. b) prvého pododseku členské štáty zabezpečia primeraný rotačný systém pre predstavenstvo alebo najvyššie vedenie. Členovia predstavenstva alebo, ak toto neexistuje, najvyššieho vedenia môžu byť odvolaní počas ich funkčného obdobia, len ak prestanú spĺňať podmienky ustanovené v tomto článku alebo ak boli uznaní vinnými z protiprávneho konania podľa vnútroštátneho práva.

Článok 36

Všeobecné ciele regulačného orgánu

Regulačný orgán pri plnení regulačných úloh uvedených v tejto smernici prijíma v rámci svojich povinností a právomocí ustanovených v článku 37 a v prípade potreby aj po konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi vrátane orgánov v oblasti hospodárskej súťaže a bez toho, aby boli dotknuté ich právomoci, všetky primerané opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov:

- a) podporovať konkurencieschopný, bezpečný a environmentálne udržateľný vnútorný trh s elektrinou v rámci Spoločenstva v úzkej spolupráci s agentúrou, regulačnými orgánmi iných členských štátov a Komisiou, podporovať efektívne otvorenie trhu pre všetkých odberateľov a dodávateľov v Spoločenstve a zabezpečovať primerané podmienky na efektívne a spoľahlivé fungovanie elektrizačných sústav s prihliadnutím na dlhodobé ciele;
- b) rozvíjať konkurencieschopné a správne fungujúce regionálne trhy v rámci Spoločenstva z hľadiska dosiahnutia cieľov uvedených v písmene a);
- c) odstraňovať obmedzenia týkajúce sa obchodovania s elektrinou medzi členskými štátmi, vrátane rozvoja vhodných cezhraničných prenosových kapacít na uspokojenie dopytu, a posilňovať integráciu národných trhov, čo môže uľahčiť toky elektriny v celom Spoločenstve;
- d) pomáhať pri dosahovaní rozvoja bezpečných, spoľahlivých a efektívnych nediskriminačných sústav orientovaných na spotrebiteľa nákladovo najefektívnejším spôsobom, podporovať primeranosť sústav a v súlade so všeobecnými cieľmi energetickej politiky aj energetickú účinnosť a integráciu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie veľkého a malého rozsahu, ako aj distribuovanú výrobu do prenosových a distribučných sústav;
- e) uľahčovať prístup nových výrobných kapacít do sústavy a najmä odstraňovať prekážky, ktoré by mohli brániť prístupu nových účastníkov trhu a elektriny z obnoviteľných zdrojov energie;
- f) zabezpečiť, aby sa prevádzkovateľom sústavy a užívateľom sústavy poskytli vhodné krátkodobé a dlhodobé stimuly na zvyšovanie efektívnosti výkonu sústavy a podporu integrácie trhu;
- g) zabezpečiť, aby odberatelia mali prospech z účinného fungovania ich národných trhov, podporovať efektívnu hospodársku súťaž a pomáhať pri zabezpečovaní ochrany spotrebiteľov;
- h) pomáhať pri dosahovaní vysokého štandardu univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme, pokiaľ ide o dodávky elektriny, prispievať k ochrane zraniteľných odberateľov a ku kompatibilitě potrebných postupov pri výmene údajov pri zmene dodávateľa zo strany odberateľa.

Článok 37

Povinnosti a právomoci regulačného orgánu

1. Regulačný orgán má tieto povinnosti:
 - a) v súlade s transparentnými kritériami stanovovať alebo schvaľovať prenosové alebo distribučné tarify alebo ich metodiky;
 - b) zabezpečovať, aby prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav, a prípadne aj vlastníci sústav, ako aj všetky elektroenergetické podniky, dodržiavali svoje povinnosti vyplývajúce z tejto smernice a iných príslušných právnych predpisov Spoločenstva vrátane tých, ktoré sa týkajú cezhraničných záležitostí;
 - c) spolupracovať v oblasti cezhraničných záležitostí s regulačným orgánom alebo orgánmi dotknutých členských štátov a s agentúrou;
 - d) dodržiavať a vykonávať všetky príslušné právne záväzné rozhodnutia agentúry a Komisie;
 - e) každoročne predkladať správu o svojej činnosti a plnení svojich povinností príslušným orgánom členských štátov, agentúre a Komisii; v tejto správe sa uvádzajú prijaté opatrenia a dosiahnuté výsledky pre každú úlohu uvedenú v tomto článku;
 - f) zabezpečovať, aby medzi činnosťami spojenými s prenosom, distribúciou a dodávkou neexistovali krížové dotácie;
 - g) monitorovať investičné plány prevádzkovateľov prenosových sústav a vo svojej výročnej správe poskytovať hodnotenie investičných plánov prevádzkovateľov prenosových sústav, pokiaľ ide o ich súlad s plánom rozvoja sústavy pre celé Spoločenstvo uvedeným v článku 8 ods. 3 písm. b) nariadenia (ES) č. 714/2009; takéto hodnotenie môže obsahovať odporúčania na zmenu týchto investičných plánov;
 - h) monitorovať dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a spoľahlivosti sústavy a preverovať jej fungovanie v minulosti, ako aj stanovovať alebo schvaľovať normy a požiadavky na kvalitu služby a dodávky, prípadne prispievať k tomu spoločne s ostatnými príslušnými orgánmi;
 - i) monitorovať úroveň transparentnosti vrátane veľkoobchodných cien a zabezpečovať, aby elektroenergetické podniky dodržiavali povinnosti týkajúce sa transparentnosti;
 - j) monitorovať úroveň a efektívnosť otvorenosti trhu a hospodárskej súťaže na veľkoobchodnej a maloobchodnej úrovni vrátane výmeny elektriny, cien pre odberateľov elektriny v domácnosti vrátane zálohových foriem platby, poplatkov za zmenu dodávateľa, za odpojenie a poplatkov za vykonávanie služieb údržby a sťažností odberateľov elektriny v domácnosti, ako aj narušenia alebo obmedzenia hospodárskej súťaže vrátane poskytovania všetkých relevantných informácií a predkladania príslušných prípadov príslušným orgánom pre hospodársku súťaž;
 - k) monitorovať výskyt reštriktívnych zmluvných praktík vrátane doložiek o výlučnosti, ktoré môžu brániť veľkým odberateľom okrem domácností uzatvoriť zmluvu s viacerými dodávateľmi súčasne alebo obmedziť ich možnosť zvoliť si takýto postup; v prípade potreby informovať národné orgány pre hospodársku súťaž o takýchto praktikách;
 - l) rešpektovať zmluvnú slobodu s ohľadom na zmluvy o prerušiteľnej dodávke, ako aj s ohľadom na dlhodobé zmluvy, ak sú zlučiteľné s právnymi predpismi Spoločenstva a sú v súlade s politikami Spoločenstva;
 - m) monitorovať čas, za ktorý prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav zabezpečili pripojenie a opravu;
 - n) spolu s ostatnými príslušnými orgánmi pomáhať pri zabezpečovaní toho, aby opatrenia na ochranu spotrebiteľa vrátane opatrení uvedených v prílohe I boli efektívne a aby sa presadzovali;
 - o) aspoň raz ročne uverejňovať odporúčania o súlade dodávateľských cien s ustanoveniami článku 3 a v prípade potreby poskytovať tieto odporúčania orgánom pre hospodársku súťaž;
 - p) zabezpečovať prístup k údajom o spotrebe odberateľov, poskytovať pre dobrovoľné použitie údaje o spotrebe v harmonizovanom, ľahko zrozumiteľnom formáte na vnútroštátnej úrovni a zabezpečovať rýchly prístup všetkých odberateľov k takýmto údajom podľa prílohy I písm. h);
 - q) monitorovať vykonávanie pravidiel vzťahujúcich sa na úlohy a povinnosti prevádzkovateľov prenosových sústav, prevádzkovateľov distribučných sústav, dodávateľov a odberateľov a ďalších účastníkov trhu podľa nariadenia (ES) č. 714/2009;
 - r) monitorovať investície do výrobných kapacít vzhľadom na bezpečnosť dodávky;
 - s) monitorovať technickú spoluprácu medzi prevádzkovateľmi prenosových sústav zo Spoločenstva a z tretích krajín;
 - t) monitorovať vykonávanie ochranných opatrení uvedených v článku 42; a
 - u) prispievať ku kompatibilité postupov výmeny údajov pre najdôležitejšie trhové postupy na regionálnej úrovni.
 2. Pokiaľ tak členský štát ustanovil, monitorovacie povinnosti podľa odseku 1 môžu vykonávať aj iné orgány ako regulačný orgán. Informácie zistené v rámci tohto monitorovania sa v takom prípade čo najskôr poskytnú regulačnému orgánu.
- Regulačný orgán bez toho, aby boli dotknuté jeho vlastné osobitné právomoci pri plnení povinností uvedených v odseku 1, v prípade potreby konzultuje s prevádzkovateľmi prenosových sústav a prípadne aj úzko spolupracuje s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, pričom si zachováva nezávislosť a dodržiava zásady lepšej regulácie.

Žiadnym schválením zo strany regulačného orgánu alebo agentúry podľa tejto smernice nie je dotknutý oprávnený výkon právomocí regulačného orgánu podľa tohto článku v budúcnosti, ani žiadne sankcie uložené inými príslušnými orgánmi alebo Komisiou.

3. Ak bol podľa článku 13 určený nezávislý prevádzkovateľ sústavy, regulačný orgán okrem plnenia svojich povinností stanovených v odseku 1 tohto článku:

- a) monitoruje, či si vlastník prenosovej sústavy a nezávislý prevádzkovateľ sústavy plnia svoje povinnosti vyplývajúce z tohto článku, a ukladá sankcie za ich neplnenie v súlade s odsekom 4 písm. d);
- b) monitoruje vzťahy a komunikáciu medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy tak, aby sa zabezpečilo plnenie povinností zo strany nezávislého prevádzkovateľa sústavy, a predovšetkým schvaľuje zmluvy a koná ako orgán na urovanie sporov medzi nezávislým prevádzkovateľom sústavy a vlastníkom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami ktorejkoľvek strany podanej podľa odseku 11;
- c) bez toho, aby bol dotknutý postup uvedený v článku 13 ods. 2 písm. c), schvaľuje v súvislosti s prvým 10-ročným plánom rozvoja sústavy investičné plánovanie a viacročný plán rozvoja sústavy, ktoré každoročne predkladá nezávislý prevádzkovateľ sústavy;
- d) zabezpečuje, aby tarify za prístup do sústavy, ktoré vyberajú nezávislí prevádzkovatelia sústav, zahŕňali odmenu pre vlastníka alebo vlastníkov sústavy, ktorá tvorí primeranú odmenu za používanie aktív sústavy a všetky nové investície do nej za predpokladu, že sú hospodárne a efektívne;
- e) má právomoc vykonávať inšpekcie v priestoroch vlastníka prenosovej sústavy a nezávislého prevádzkovateľa sústavy vrátane neohlásených inšpekcií; a
- f) monitoruje využívanie poplatkov za preťaženie, ktoré vybral nezávislý prevádzkovateľ sústavy v súlade s článkom 16 ods. 6 nariadenia (ES) č. 714/2009.

4. Členské štáty zabezpečia, aby regulačné orgány mali právomoci, ktoré im umožňujú vykonávať povinnosti uvedené v odsekoch 1, 3 a 6 efektívne a rýchlo. Na tento účel má regulačný orgán minimálne tieto právomoci:

- a) vydávať záväzné rozhodnutia týkajúce sa elektroenergetických podnikov;
- b) skúmať fungovanie trhov s elektrinou a rozhodovať o všetkých potrebných a primeraných opatreniach na podporu efektívnej hospodárskej súťaže a zabezpečenie správneho

fungovania trhu a ukladať tieto opatrenia. Pri skúmaní záležitostí, ktoré súvisia s právom hospodárskej súťaže, je regulačný orgán tiež oprávnený podľa potreby spolupracovať s národným orgánom pre hospodársku súťaž a regulátormi finančného trhu alebo s Komisiou;

- c) požadovať od elektroenergetických podnikov informácie, ktoré potrebujú na plnenie svojich úloh vrátane odôvodnení k zamietnutiu prístupu tretích strán a informácií o opatreniach potrebných na posilnenie sústavy;
- d) elektroenergetickým podnikom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z tejto smernice alebo iných príslušných právne záväzných rozhodnutí regulačného orgánu alebo agentúry ukladať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo navrhovať príslušnému súdu, aby uložil takéto sankcie. Toto zahŕňa právomoci ukladať prevádzkovateľovi prenosovej sústavy alebo vertikálne integrovanému podniku, podľa situácie, sankcie za neplnenie ich príslušných povinností, ktoré vyplývajú z tejto smernice, alebo navrhovať uloženie takýchto sankcií, v maximálnej výške 10 % ročného obratu prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo až 10 % ročného obratu vertikálne integrovaného podniku; a
- e) má náležité práva vykonávať vyšetrovanie a príslušné právomoci vydávať pokyny pri urovnávaní sporov na základe odsekov 11 a 12.

5. V prípade, že bol prevádzkovateľ prenosovej sústavy určený podľa ustanovení kapitoly V, regulačnému orgánu sa okrem úloh a právomocí, ktoré mu boli uložené podľa odsekov 1 a 4 tohto článku, zveria minimálne tieto úlohy a právomoci:

- a) ukladať sankcie v súlade s odsekom 4 písm. d) za diskriminačné správanie v prospech vertikálne integrovaného podniku;
- b) monitorovať komunikáciu medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy a vertikálne integrovaným podnikom tak, aby sa zabezpečilo dodržiavanie povinností zo strany prevádzkovateľa prenosovej sústavy;
- c) konať ako orgán na urovanie sporov medzi vertikálne integrovaným podnikom prevádzkovateľom prenosovej sústavy v súvislosti so sťažnosťami predloženými podľa odseku 11;
- d) monitorovať obchodné a finančné vzťahy vrátane úverov medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy;
- e) schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi vertikálne integrovaným podnikom a prevádzkovateľom prenosovej sústavy pod podmienkou, že splňajú trhové podmienky;

- f) v prípade oznámenia od subjektu zodpovedného za zabezpečenie súladu podľa článku 21 ods. 4 požadovať odôvodnenie od vertikálne integrovaného podniku. Toto odôvodnenie musí predovšetkým preukázať, že nenastal žiadny prípad diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku;
- g) vykonávať inšpekcie, aj neohlásené, v priestoroch vertikálne integrovaného podniku a prevádzkovateľa prenosovej sústavy; a
- h) zverovať všetky alebo osobitné úlohy prevádzkovateľa prenosovej sústavy nezávislému prevádzkovateľovi sústavy vymenovanému podľa článku 13 v prípade, že si prevádzkovateľ prenosovej sústavy sústavne neplní povinnosti, ktoré vyplývajú z tejto smernice, a to najmä v prípade opakovaného diskriminačného správania v prospech vertikálne integrovaného podniku.
6. Regulačné orgány sú minimálne zodpovedné za stanovovanie alebo schvaľovanie metodík používaných na výpočet alebo stanovenie podmienok, a to v dostatočnom predstihu pred tým, ako nadobudnú účinnosť, pre:
- a) pripojenie a prístup do národných sústav vrátane taríf za prenos a distribúciu alebo ich metodík. Tieto tarify alebo metodiky musia umožniť potrebné investície do sústav tak, aby sa nimi zabezpečila prevádzkyschopnosť sústav;
- b) poskytovanie vyrovnávacích služieb, ktoré sa uskutočňujú najhospodárnejším spôsobom a vytvárajú vhodné stimuly pre užívateľov sústav, aby udržiavali v rovnováhe svoj odber a dodávky. Vyrovnávacie služby sa poskytujú spravodlivým a nediskriminačným spôsobom a sú založené na objektívnych kritériách; a
- c) prístup do cezhraničných infraštruktúr vrátane postupov na pridelovanie kapacity a riadenia v prípade preťaženia.
7. Metodiky alebo podmienky uvedené v odseku 6 sa zverejnia.
8. Regulačné orgány pri stanovovaní alebo schvaľovaní taríf alebo metodík a vyrovnávacích služieb zabezpečujú, aby sa prevádzkovateľom prenosových a distribučných sústav poskytli vhodné krátkodobé a dlhodobé stimuly na zvyšovanie efektívnosti, posilňovanie integrácie trhu a bezpečnosti dodávok, ako aj na podporu súvisiacich výskumných činností.
9. Regulačné orgány monitorujú riadenie v prípade preťaženia národných elektrizačných sústav vrátane spojovacích vedení a uplatňovanie pravidiel riadenia preťaženia. Na tento účel prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa na trhu predložia národným regulačným orgánom svoje pravidlá riadenia preťaženia vrátane pridelovania kapacity. Národné regulačné orgány môžu požiadať o zmenu týchto pravidiel.

10. Regulačné orgány majú právomoc v prípade potreby od prevádzkovateľov prenosových a distribučných sústav vyžadovať, aby upravili podmienky vrátane taríf alebo metodík uvedených v tomto článku s cieľom zabezpečiť ich primeranosť a uplatňovanie nediskriminačným spôsobom. Národné regulačné orgány majú v prípade oneskorenia stanovenia prenosových a distribučných taríf právomoc stanoviť alebo schváliť predbežné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky a rozhodnúť o vhodných kompenzačných opatreniach, ak sa konečné prenosové a distribučné tarify alebo metodiky líšia od týchto predbežných taríf alebo metodík.

11. Každá strana, ktorá podá sťažnosť na prevádzkovateľa prenosovej alebo distribučnej sústavy v súvislosti s povinnosťami prevádzkovateľa podľa tejto smernice, sa môže s touto sťažnosťou obrátiť na regulačný orgán, ktorý koná ako orgán na urovanie sporu a vydá rozhodnutie do dvoch mesiacov od doručenia sťažnosti. Táto lehota sa môže predĺžiť o dva mesiace, ak regulačný orgán požaduje ďalšie informácie. Takto predĺžená lehota sa môže ďalej predĺžiť so súhlasom sťažovateľa. Rozhodnutie regulačného orgánu je záväzné, pokiaľ sa nezruší v odvolacom konaní.

12. Každá strana, na ktorú sa vzťahuje rozhodnutie o metodikách prijaté podľa tohto článku a ktorá má v tejto súvislosti právo podať sťažnosť, alebo v prípade, že má regulačný orgán povinnosť konzultovať navrhnuté tarify alebo metodiky, môže najneskôr do dvoch mesiacov, alebo v kratšej lehote, ak tak stanovia členské štáty, od uverejnenia rozhodnutia alebo návrhu na rozhodnutie podať sťažnosť a požiadať o preskúmanie. Takáto sťažnosť nemá odkladný účinok.

13. Členské štáty vytvoria vhodné a efektívne mechanizmy na reguláciu, kontrolu a transparentnosť, aby sa zabránilo akémukoľvek zneužívaniu dominantného postavenia, najmä na ujmu odberateľov, a koristníckemu správaniu. V týchto mechanizmoch sa zohľadnia ustanovenia zmluvy, najmä jej článku 82.

14. Členské štáty zabezpečia, aby sa v prípade, že sa nedodržiavali pravidlá o zachovávaní dôvernosti informácií uložené touto smernicou, prijali v súlade s vnútroštátnym právom proti zodpovedným fyzickým alebo právnickým osobám vhodné opatrenia vrátane správnych opatrení alebo trestných konaní.

15. Sťažnosťami uvedenými v odsekoch 11 a 12 nie je dotknuté vykonávanie práv na odvolanie podľa práva Spoločenstva a/alebo vnútroštátneho práva.

16. Rozhodnutia, ktoré prijímajú regulačné orgány, sú plne odôvodnené a opodstatnené a umožňujú súdne preskúmanie. Rozhodnutia sú verejne dostupné, pričom zachovávajú dôvernosc citlivých obchodných informácií.

17. Členské štáty zabezpečia, aby boli na vnútroštátnej úrovni vhodné mechanizmy, v rámci ktorých môže strana dotknutá rozhodnutím regulačného orgánu podať odvolanie na subjekt nezávislý od zúčastnených strán a od akejkoľvek vlády.

Článok 38

Regulačný režim pre cezhraničné záležitosti

1. Regulačné orgány sa úzko radia a spolupracujú a agentúre i sebe navzájom poskytujú informácie potrebné na plnenie ich úloh vyplývajúcich z tejto smernice. Prijímajúci orgán zabezpečuje rovnakú úroveň dôveryhodnosti vymenených informácií, aká sa požaduje od poskytujúceho orgánu.

2. Regulačné orgány spolupracujú minimálne na regionálnej úrovni s cieľom:

- a) podporiť prijatie prevádzkových opatrení zameraných na umožnenie optimálneho riadenia sústavy, presadenie spoločných výmen elektriny a pridelovania cezhraničnej kapacity a dosiahnutie primeranej úrovne kapacity prepojenia, a to aj prostredníctvom nových prepojení v rámci regiónu a medzi regiónmi, s cieľom umožniť rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže a zvýšiť bezpečnosť dodávky bez diskriminácie medzi dodávateľskými podnikmi v rôznych členských štátoch;
- b) koordinovať rozvoj všetkých sieťových predpisov pre príslušných prevádzkovateľov prenosových sústav a ostatných účastníkov trhu; a
- c) koordinovať rozvoj pravidiel týkajúcich sa riadenia preťaženia.

3. Národné regulačné orgány majú právo uzatvárať medzi sebou dohody o spolupráci s cieľom podporiť regulačnú spoluprácu.

4. Činnosti uvedené v odseku 2 sa vykonávajú podľa potreby v konzultácii s inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a bez toho, aby boli dotknuté ich konkrétne právomoci.

5. Komisia môže prijať usmernenia o rozsahu povinností regulačných orgánov, pokiaľ ide o ich vzájomnú spoluprácu a spoluprácu s agentúrou. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2

Článok 39

Súlad s usmerneniami

1. Každý regulačný orgán a Komisia môžu požiadať agentúru o stanovisko k súladu rozhodnutia prijatého regulačným orgánom s usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo nariadení (ES) č. 714/2009.

2. Agentúra poskytuje svoje stanovisko regulačnému orgánu, ktorý oň požiadal, alebo Komisii a regulačnému orgánu, ktorý prijal dané rozhodnutie, do troch mesiacov od dátumu doručenia žiadosti.

3. Ak regulačný orgán, ktorý prijal rozhodnutie, nevyhovie stanovisku agentúry do štyroch mesiacov od dátumu doručenia tohto stanoviska, agentúra o tom informuje Komisiu.

4. Každý regulačný orgán môže informovať Komisiu, ak usúdi, že rozhodnutie, ktoré sa týka cezhraničného obchodu, prijaté iným regulačným orgánom nie je v súlade s usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo nariadení (ES) č. 714/2009, a to do dvoch mesiacov odo dňa prijatia daného rozhodnutia.

5. Ak Komisia do dvoch mesiacov odvtedy, ako ju informovala agentúra podľa odseku 3 alebo regulačný orgán podľa odseku 4, alebo z vlastného podnetu do troch mesiacov odo dňa prijatia rozhodnutia zistí, že rozhodnutie regulačného orgánu vyvoláva závažné pochybnosti, čo sa týka jeho súladu s usmerneniami uvedenými v tejto smernici alebo nariadení (ES) č. 714/2009, môže rozhodnúť o podrobnejšom preskúmaní veci. V takomto prípade vyzve regulačný orgán a strany konania pred regulačným orgánom, aby predložili svoje pripomienky.

6. Ak Komisia prijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať, najneskôr do štyroch mesiacov od prijatia takéhoto rozhodnutia vydá konečné rozhodnutie:

- a) nevzniesť námietky voči rozhodnutiu regulačného orgánu alebo
- b) vyžadujúce, aby dotknutý regulačný orgán vzal späť svoje rozhodnutie z dôvodu jeho nesúladu s usmerneniami.

7. Ak Komisia neprijme rozhodnutie podrobnejšie vec preskúmať alebo konečné rozhodnutie v lehotách stanovených v odsekoch 5 a 6, považuje sa to za nevzniesenie námietok voči rozhodnutiu regulačného orgánu.

8. Regulačný orgán vyhovie rozhodnutiu Komisie o späťvzátí svojho rozhodnutia v lehote dvoch mesiacov a informuje o tom Komisiu.

9. Komisia môže prijať usmernenia ustanovujúce podrobné pravidlá postupu, ktorý sa má dodržiavať pri uplatňovaní tohto článku. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2.

Článok 40

Vedenie záznamov

1. Členské štáty od dodávateľských podnikov vyžadujú, aby počas minimálne piatich rokov uchovávali k dispozícii pre vnútroštátne orgány vrátane národného regulačného orgánu, národných orgánov pre hospodársku súťaž a Komisiu na účely plnenia ich úloh príslušné údaje o všetkých transakciách týkajúcich sa zmlúv o dodávke elektriny a derivátov elektriny s veľkoobchodnými odberateľmi a s prevádzkovateľmi prenosových sústav.

2. Tieto údaje obsahujú podrobné informácie o takých charakteristikách príslušných transakcií, ako je napr. dĺžka trvania, pravidlá dodávky a vyrovnania, množstvo, dátumy a časy realizácie a ceny transakcií a spôsoby identifikácie príslušných veľkoobchodných odberateľov, a uvádzajú aj podrobné informácie o všetkých nespĺnených zmluvách o dodávke elektriny a derivátoch elektriny.

3. Pod podmienkou, že sa nezverejnia citlivé obchodné informácie o jednotlivých účastníkoch trhu alebo transakciách, môže regulačný orgán rozhodnúť, že časti týchto informácií poskytnú k dispozícii účastníkom trhu. Tento odsek sa nevzťahuje na informácie o finančných nástrojoch, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES.

4. S cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie tohto článku môže Komisia prijať usmernenia, v ktorých sa vymedzia metódy a opatrenia týkajúce sa vedenia záznamov, ako aj forma a obsah údajov, ktoré sa majú uchovávať. Tieto opatrenia zamerané na zmenu nepodstatných prvkov tejto smernice jej doplnením sa prijímú v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 46 ods. 2

5. Pokiaľ ide o transakcie s derivátmi elektriny medzi dodávateľskými podnikmi a veľkoobchodnými odberateľmi a prevádzkovateľmi prenosových sústav, tento článok sa uplatňuje až po tom, ako Komisia prijme usmernenia uvedené v odseku 4.

6. Z ustanovení tohto článku nevyplývajú pre subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES, vo vzťahu k orgánom uvedeným v odseku 1 nijaké ďalšie povinnosti.

7. Ak orgány uvedené v odseku 1 potrebujú prístup k údajom, ktoré uchovávajú subjekty, ktoré patria do pôsobnosti smernice 2004/39/ES, požadované údaje im poskytnú orgány zodpovedné podľa uvedenej smernice.

KAPITOLA X

MALOOBCHODNÉ TRHY

Článok 41

Maloobchodné trhy

Členské štáty s cieľom uľahčiť vývoj dobre fungujúcich a transparentných maloobchodných trhov v Spoločenstve zabezpečia, aby sa vymedzili úlohy a povinnosti prevádzkovateľov prenosových

sústav, prevádzkovateľov distribučných sústav, dodávateľských podnikov a odberateľov a v prípade potreby ostatných účastníkov trhu, pokiaľ ide o zmluvné dojednania, záväzky voči odberateľom, pravidlá výmeny údajov a zúčtovania, zodpovednosť za vlastníctvo údajov a odpočet.

Tieto pravidlá sa zverejnia, musia byť navrhnuté s cieľom uľahčiť prístup odberateľov a dodávateľov do sústav a podliehajú preskúmvaniu regulačnými orgánmi alebo inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi.

Veľkí odberatelia elektriny okrem domácností majú právo uzatvárať zmluvy s viacerými dodávateľmi súčasne.

KAPITOLA XI

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 42

Ochranné opatrenia

V prípade náhlej krízy na trhu s energiou, alebo ak je ohrozovaná fyzická bezpečnosť alebo ochrana osôb, prístrojov alebo zariadení alebo integrita sústavy, môže členský štát dočasne prijať potrebné ochranné opatrenia.

Takéto opatrenia musia pôsobiť čo najmenšie možné narušenie fungovania vnútorného trhu a nesmú mať širší rozsah, ako je nevyhnutne potrebné na nápravu náhlych ťažkostí, ktoré nastali.

Dotknutý členský štát o týchto opatreniach bezodkladne informuje ostatné členské štáty a Komisiu, ktorá môže rozhodnúť, či tento dotknutý členský štát musí zmeniť alebo zrušiť tieto opatrenia do tej miery, pokiaľ narušajú hospodársku súťaž a negatívne ovplyvňujú obchodovanie takým spôsobom, ktorý je v rozpore so spoločným záujmom.

Článok 43

Rovnaké podmienky hospodárskej súťaže

1. Opatrenia, ktoré môžu členské štáty podľa tejto smernice prijať, aby zabezpečili rovnaké podmienky hospodárskej súťaže, musia byť v súlade so zmluvou, najmä jej článkom 30, a právnyymi predpismi Spoločenstva.

2. Opatrenia uvedené v odseku 1 musia byť primerané, nediskrimináčne a transparentné. Takéto opatrenia môžu nadobudnúť účinnosť až po tom, ako sa oznámia Komisii a tá ich schváli.

3. Komisia koná na základe oznámenia uvedeného v odseku 2 do dvoch mesiacov od jeho doručenia. Táto lehota začne plynúť od nasledujúceho dňa po doručení všetkých informácií. Ak Komisia v uvedenej dvojmesačnej lehote nekoná, považuje sa to za nevnesenie námietok voči oznámeným opatreniam.

Článok 44

Odchýlky

1. Členské štáty, ktoré môžu po nadobudnutí účinnosti tejto smernice preukázať, že existujú závažné ťažkosti pri fungovaní ich malých izolovaných sústav, môžu požiadať o odchýlku z príslušných ustanovení kapitol IV, VI, VII a VIII, ako aj kapitoly III v prípade izolovaných mikrosústav, pokiaľ ide o modernizáciu, vylepšovanie a rozširovanie existujúcich kapacít, a túto odchýlku im môže udeliť Komisia. Komisia pred prijatím rozhodnutia informuje o týchto žiadostiach členské štáty, pričom zohľadňuje zachovávanie dôvernosti informácií. Toto rozhodnutie sa uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie.

2. Článok 9 sa nevzťahuje na Cyprus, Luxembursko a/alebo Maltu. Na Maltu sa nevzťahuje ani články 26, 32 a 33.

Na účely článku 9 ods. 1 písm. b) sa pojem „podnik, ktorý vykonáva výrobnú alebo dodávateľskú činnosť“ nevzťahuje na koncových odberateľov, ktorí priamo alebo prostredníctvom podnikov, nad ktorými vykonávajú kontrolu samostatne alebo spoločne s inými, vykonávajú v súvislosti s elektrinou výrobnú a/alebo dodávateľskú činnosť, za predpokladu, že koncoví odberatelia sú aj po zohľadnení ich podielov elektriny vyrobenej v kontrolovaných podnikoch v celoročnom priemere čistými spotrebiteľmi elektriny a že hospodárska hodnota elektriny, ktorú predávajú tretím stranám, je v porovnaní s ich inými obchodnými operáciami nepatrná.

Článok 45

Postup preskúmania

V prípade, že v správe uvedenej v článku 47 ods. 6 Komisia dospieje k záveru, že vzhľadom na účinný spôsob uskutočňovania prístupu do sústavy v členskom štáte, ktorým sa zabezpečuje plne účinný, nediskriminačný a nesťažovaný prístup do sústavy, nie sú určité povinnosti uložené podnikom touto smernicou (vrátane povinností týkajúcich sa právneho oddelenia prevádzkovateľov distribučných sústav) primerané sledovanému cieľu, daný členský štát môže pre dotknutú požiadavku predložiť Komisii žiadosť o udelenie výnimky.

Členský štát túto žiadosť bezodkladne oznamuje Komisii spolu s príslušnými informáciami potrebnými na preukázanie toho, že záver o zabezpečení účinného prístupu do sústavy, ku ktorému sa v správe dospelo, bude platiť aj naďalej.

Komisia do troch mesiacov od doručenia oznámenia prijme stanovisko k žiadosti dotknutého členského štátu a podľa potreby predloží Európskemu parlamentu a Rade návrhy na zmenu príslušných ustanovení tejto smernice. Komisia v návrhoch na zmenu tejto smernice môže navrhnúť udelenie výnimky dotknutému členskému štátu v súvislosti s uplatňovaním osobitných požiadaviek pod podmienkou, že uvedený členský štát vykonáva rovnako účinné opatrenia.

Článok 46

Výbor

1. Komisii pomáha výbor.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5a ods. 1 až 4 a článok 7 rozhodnutia 1999/468/ES so zreteľom na ustanovenia jeho článku 8.

Článok 47

Predkladanie správ

1. Komisia monitoruje a skúma uplatňovanie tejto smernice a Európskemu parlamentu a Rade predloží správu o celkovom pokroku, a to prvý raz do 4. augusta 2004 a následne každý rok. Správa o pokroku obsahuje aspoň:

- a) získané skúsenosti a dosiahnutý pokrok pri vytváraní úplného a plne fungujúceho vnútorného trhu s elektrinou a prekážky, ktoré v tejto súvislosti pretrvávajú, vrátane aspektov súvisiacich s dominantným postavením na trhu, koncentráciou na trhu, koristníckym správaním a správaním, ktoré odporuje hospodárskej súťaži, a jeho účinkami v súvislosti s narúšaním trhu;
- b) rozsah, v akom boli požiadavky na oddelenie a tarifikáciu uvedené v tejto smernici úspešné pri zabezpečovaní spravodlivého a nediskriminačného prístupu do elektrizačnej sústavy v Spoločenstve a zodpovedajúce úrovne hospodárskej súťaže, rovnako ako aj hospodárske, environmentálne a sociálne dôsledky otvárania trhu s elektrinou pre odberateľov;
- c) preskúmanie záležitostí týkajúcich sa úrovni kapacity sústavy a bezpečnosti dodávky elektriny v Spoločenstve a najmä existujúcu a predpokladanú rovnováhu medzi dopytom a ponukou so zreteľom na fyzické kapacity pre výmenu medzi oblasťami;
- d) osobitná pozornosť sa venuje opatreniam, ktoré členské štáty prijali na pokrytie dopytu počas špičky a na riešenie výpadkov jedného alebo viacerých dodávateľov;
- e) vykonávanie výnimky ustanovenej podľa článku 26 ods. 4 so zreteľom na možnú revíziu prahových hodnôt;
- f) celkové zhodnotenie pokroku dosiahnutého vzhľadom na dvojstranné vzťahy s tretími krajinami, ktoré vyrábajú a vyvážajú alebo dopravujú elektrinu, vrátane pokroku pri integritácii trhu, sociálnych a environmentálnych dôsledkov obchodovania s elektrinou a prístupu do sústav týchto treťích krajín;

- g) potrebu možných požiadaviek na harmonizáciu, ktoré nie sú spojené s ustanoveniami tejto smernice; a
- h) spôsob, ktorým členské štáty v praxi uplatnili požiadavky týkajúce sa označovania energie uvedeného v článku 3 ods. 9, a spôsob, ktorým sa v tejto súvislosti zohľadnili odporúčania Komisie.

Táto správa o pokroku môže prípadne obsahovať aj odporúčania, ktoré sa týkajú najmä rozsahu a rôznych foriem ustanovení o označovaní energie vrátane napríklad spôsobu, akým sa odkazuje na existujúce referenčné zdroje, a obsahu týchto zdrojov, a predovšetkým, akým spôsobom by sa mohli informácie týkajúce sa vplyvu na životné prostredie, a to minimálne informácie o emisiách CO₂ a rádioaktívnom odpade, ktoré vznikajú pri výrobe elektriny z rozličných energetických zdrojov, sprístupňovať transparentným, ľahko dostupným a porovnateľným spôsobom v celom Spoločenstve a tiež akým spôsobom by členské štáty mohli zjednodušiť opatrenia prijaté na kontrolu presnosti informácií poskytovaných dodávateľmi a aké opatrenia by mohli potláčať negatívne účinky spôsobené dominantným postavením na trhu a koncentráciou na trhu.

2. Každý druhý rok obsahuje správa o pokroku uvedená v odseku 1 aj analýzu rozdielnych opatrení prijatých členskými štátmi na plnenie povinností služby vo verejnom záujme spolu s preskúmaním účinnosti uvedených opatrení a najmä ich vplyvu na hospodársku súťaž na trhu s elektrinou. Táto správa môže podľa potreby zahŕňať aj odporúčania opatrení, ktoré sa na vnútroštátnej úrovni majú prijať na dosiahnutie vysokého štandardu služby vo verejnom záujme alebo opatrení na zabránenie rozkladu trhu.

3. Komisia do 3. marca 2013 predloží v rámci všeobecného preskúmania Európskemu parlamentu a Rade podrobnú osobitnú správu, v ktorej uvedie, do akej miery boli požiadavky na oddelenie podľa kapitoly V úspešné pri zabezpečení plnej a skutočnej nezávislosti prevádzkovateľov prenosových sústav, pričom sa ako referencia použije skutočné a účinné oddelenie.

4. Komisia na účely hodnotenia podľa odseku 3 zohľadní najmä tieto kritériá: spravodlivý a nediskriminačný prístup do sústavy, efektívnu reguláciu, rozvoj sústavy na účely naplnenia potrieb trhu, nenarušené stimuly na investovanie, rozvoj infraštruktúry prepojení, efektívnu hospodársku súťaž na trhoch Spoločenstva s energiou a situáciu v oblasti bezpečnosti dodávky v Spoločenstve.

5. V prípade potreby, a najmä ak z podrobnej osobitnej správy uvedenej v odseku 3 vyplynie, že podmienky uvedené v odseku 4 nie sú v praxi zabezpečené, predloží Komisia Európskemu parlamentu a Rade návrhy s cieľom zabezpečiť plnú a skutočnú nezávislosť prevádzkovateľov prenosových sústav do 3. marca 2014.

6. Komisia do 1. januára 2006 zašle Európskemu parlamentu a Rade podrobnú správu o pokroku pri vytváraní vnútorného trhu s elektrinou. Táto správa sa zaoberá najmä:

- existenciou nediskriminačného prístupu do sústavy,
- efektívnou reguláciou,
- rozvojom infraštruktúry prepojení a bezpečnosťou dodávok v Spoločenstve,
- rozsahom, v akom pre malé podniky a odberatelia elektriny v domácnosti ťažia z plných výhod otvárania trhu, najmä v súvislosti so službou vo verejnom záujme a štandardami univerzálnej služby,
- rozsahom, v akom sú v praxi trhy otvorené efektívnej hospodárskej súťaži vrátane aspektov dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a korisťníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou,
- rozsahom, v akom odberatelia skutočne menia dodávateľov a opätovne dojednávajú tarify,
- vývojom cien vrátane cien za dodávku vo vzťahu k stupňu otvorenia trhov a
- skúsenosťami získanými pri uplatňovaní tejto smernice, čo sa týka efektívnej nezávislosti prevádzkovateľov sústav vo vertikálne integrovaných podnikoch, a či sa vypracovali iné dodatočné opatrenia týkajúce sa funkčnej nezávislosti a oddelenia účtovníctva, ktoré majú účinky zodpovedajúce právnomu oddeleniu.

Komisia podľa potreby predloží návrhy Európskemu parlamentu a Rade, najmä s cieľom zaručiť vysoký štandard služby vo verejnom záujme.

Komisia do 1. júla 2007 podľa potreby predloží Európskemu parlamentu a Rade návrhy najmä s cieľom zabezpečiť plnú a efektívnu nezávislosť prevádzkovateľov distribučných sústav. Podľa potreby sa tieto návrhy v súlade s právom hospodárskej súťaže zaoberajú aj opatreniami, ktorými sa riešia otázky dominantného postavenia na trhu, koncentrácie na trhu a korisťníckeho správania alebo správania, ktoré je v rozpore s hospodárskou súťažou.

Článok 48

Zrušovacie ustanovenie

Smernica 2003/54/ES sa zrušuje od 3. marca 2011 bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu a uplatňovania uvedenej smernice. Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

Článok 49

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 3. marca 2011. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.

Tieto opatrenia uplatňujú od 3. marca 2011 s výnimkou článku 11, ktorý uplatňujú od 3. marca 2013.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 50

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 51

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli, 13. júla 2009

*Za Radu
predseda*
H.-G. PÖTTERING

*Za Radu
predseda*
E. ERLANDSSON

PRÍLOHA I

OPATRENIA NA OCHRANU SPOTREBITEĽOV

1. Bez toho, aby boli dotknuté právne predpisy Spoločenstva v oblasti ochrany spotrebiteľov, najmä smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku ⁽¹⁾ a smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ⁽²⁾, opatrenia uvedené v článku 3 majú odberateľom zabezpečiť, aby:

- a) mali právo uzavrieť so svojím poskytovateľom služieb v oblasti elektroenergetiky zmluvu, ktorá obsahuje:
- totožnosť a adresu dodávateľa,
 - poskytované služby, ponúkanú úroveň kvality služieb, ako aj lehotu na počiatočné pripojenie,
 - ponúkané druhy služieb údržby,
 - prostriedky, ktorými možno získať aktuálne informácie o všetkých uplatňovaných tarifách a poplatkoch za údržbu,
 - dobu trvania zmluvy, podmienky, za akých možno služby a zmluvu obnoviť a ukončiť, a informáciu, či je možné odstúpiť od zmluvy bez poplatku,
 - všetky kompenzačné a refundačné dojednania, ktoré sa uplatňujú v prípade, že sa nedodržia dohodnuté úrovne kvality služieb, vrátane chybného a oneskoreného účtovania,
 - spôsob začatia postupov na urovnávanie sporov podľa písmena f),
 - informácie o právach spotrebiteľa vrátane informácií o vybavovaní sťažností a o všetkých informáciách uvedených v tomto bode, ktoré sú jasne oznamované prostredníctvom faktúr alebo internetovej stránky elektroenergetického podniku.

Podmienky musia byť spravodlivé a vopred dobre známe. V každom prípade by sa tieto informácie mali poskytovať pred uzatvorením alebo potvrdením uzatvorenia zmluvy. Pokiaľ sa zmluvy uzatvárajú cez sprostredkovateľov, informácie týkajúce sa záležitostí uvedených v tomto bode sa takisto poskytujú pred uzatvorením zmluvy;

- b) dostávali primerané informácie o každom úmysle zmeniť zmluvné podmienky a aj informácie o svojom práve odstúpiť v tomto prípade od zmluvy. Poskytovatelia služieb svojim odberateľom transparentným a zrozumiteľným spôsobom priamo oznamujú každé zvýšenie poplatkov v náležitom čase, a nie neskôr, než je jedno bežné účtovacie obdobie po tom, ako zvýšenie nadobudne účinnosť. Členské štáty zabezpečia, aby odberatelia mohli slobodne odstúpiť od zmlúv, ak nesúhlasia s novými podmienkami, ktoré im oznámil ich poskytovateľ služieb v oblasti elektroenergetiky;
- c) dostávali transparentné informácie o uplatňovaných cenách a tarifách a o štandardných podmienkach týkajúcich sa prístupu k elektroenergetickým službám a ich využívania;
- d) mali na výber zo širokej ponuky spôsobov platby, ktoré nesmú neprímerane diskriminovať odberateľov. Systémy zálohových platieb musia byť spravodlivé a náležite odrážať pravdepodobnú spotrebu. Akýkoľvek rozdiel v podmienkach musí odrážať náklady dodávateľa týkajúce sa rôznych platobných systémov. Všeobecné podmienky musia byť spravodlivé a transparentné. Musia sa uvádzať jasne a zrozumiteľne a nesmú obsahovať mimozmluvné prekážky výkonu práv odberateľa, napríklad nadmernú zmluvnú dokumentáciu. Odberatelia musia byť chránení pred nespravodlivými alebo zavádzajúcimi spôsobmi predaja;
- e) im nebol účtovaný poplatok pri zmene dodávateľa;

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 95, 21.4.1993, s. 29.

- f) mali prospech z transparentných, jednoduchých a nenákladných postupov na vybavenie sťažností. Konkrétne majú všetci spotrebiteľia právo na primeranú kvalitu služieb a vybavovanie sťažností zo strany svojho poskytovateľa elektroenergetických služieb. Takéto postupy mimosúdneho urovnávania sporov musia umožňovať, aby sa spory urovnávali spravodlivo a rýchlo, podľa možnosti do troch mesiacov, pričom ak je to opodstatnené, musia zabezpečovať systém odškodnenia a/alebo kompenzácie. Mali by, vždy keď je to možné, byť v súlade s odporúčaním Komisie 98/257/ES z 30. marca 1998 o zásadách uplatniteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne urovanie spotrebiteľských sporov ⁽¹⁾;
 - g) pri prístupe k univerzálnej službe podľa ustanovení prijatých členskými štátmi podľa článku 3 ods. 3 boli informovaní o svojich právach týkajúcich sa univerzálnej služby;
 - h) mali k dispozícii svoje údaje o spotrebe a na základe výslovnej dohody a bezplatne mohli akémukoľvek registrovanému dodávateľskému podniku poskytnúť prístup k svojim údajom o spotrebe. Strana zodpovedná za správu týchto údajov je povinná tieto údaje takémuto podniku poskytnúť. Členské štáty určia formát údajov a postup pre dodávateľov a spotrebiteľov na získanie prístupu k údajom. Za túto službu sa spotrebiteľovi nesmú účtovať nijaké dodatočné náklady;
 - i) boli riadne informovaní o skutočnej spotrebe elektriny a nákladoch, a to dostatočne často na to, aby mohli svoju spotrebu elektriny regulovať. Uvedené informácie sa poskytujú v dostatočnom časovom rámci, ktorý zohľadňuje schopnosti meracieho zariadenia odberateľa a daný elektroenergetický produkt. Riadne sa zohľadňuje hospodárnosť takýchto opatrení. Za túto službu sa spotrebiteľovi nesmú účtovať nijaké dodatočné náklady;
 - j) dostávali konečné zúčtovanie po každej zmene dodávateľa elektriny najneskôr do šiestich týždňov po zmene dodávateľa.
2. Členské štáty zabezpečia zavedenie inteligentných meracích systémov, ktoré sú pomôckou pri aktívnej účasti spotrebiteľov na trhu s dodávkami elektriny. Zavedenie týchto meracích systémov môže byť predmetom ekonomického hodnotenia všetkých dlhodobých nákladov a prínosov pre trh a jednotlivých spotrebiteľov alebo otázky, ktorá forma inteligentného merania je ekonomicky výhodná a nákladovo efektívna a aký časový harmonogram ich rozmiestnenia je reálny.

Toto hodnotenie sa uskutoční do 3. septembra 2012.

V závislosti od tohto hodnotenia členské štáty alebo akýkoľvek príslušný orgán, ktorý poveria, pripravia harmonogram s cieľom až 10 rokov na zavedenie inteligentných meracích systémov.

Keď sa inštalácia inteligentných meracích zariadení zhodnotí pozitívne, do roku 2020 sa inteligentné meracie systémy nainštalujú u aspoň 80 % spotrebiteľov.

Členské štáty alebo akýkoľvek príslušný orgán, ktorý určia, zaručia, aby sa na ich územiach dosiahla interoperabilita týchto meracích systémov, a náležite zohľadnia príslušné normy a osvedčené postupy a význam rozvoja vnútorného trhu s elektrinou.

(1) Ú. v. ES L 115, 17.4.1998, s. 31.

PRÍLOHA II

TABUĽKA ZHODY

Smernica 2003/54/ES	Táto smernica
článok 1	článok 1
článok 2	článok 2
článok 3	článok 3
článok 4	článok 4
článok 5	článok 5
—	článok 6
článok 6	článok 7
článok 7	článok 8
článok 10	článok 9
článok 8	článok 10
—	článok 11
článok 9	článok 12
—	článok 13
—	článok 14
článok 11	článok 15
článok 12	článok 16
—	článok 17
—	článok 18
—	článok 19
—	článok 20
—	článok 21
—	článok 22
—	článok 23
článok 13	článok 24
článok 14	článok 25
článok 15	článok 26
článok 16	článok 27
článok 17	článok 29
článok 18	článok 30
článok 19	článok 31
článok 20	článok 32
článok 21	článok 33
článok 22	článok 34
článok 23 ods. 1 prvá a druhá veta	článok 35
—	článok 36
článok 23 zvyšok	článok 37
—	článok 38
—	článok 39
—	článok 40
—	článok 41
článok 24	článok 42

Smernica 2003/54/ES	Táto smernica
—	článok 43
článok 25	—
článok 26	článok 44
článok 27	článok 45
—	článok 46
článok 28	článok 47
článok 29	článok 48
článok 30	článok 49
článok 31	článok 50
článok 32	článok 51
príloha A	príloha I